

איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון

דו"ח שנתי 2016

אשקלון • קריית גת • שדרות • קריית מלאכי • באר טוביה
חוף אשקלון • לכיש • שפיר • יואב • שער הנגב

תוכן עניינים

2	תוכן עניינים
3	דבר יושב ראש האיגוד
4	דבר מנכ"לית האיגוד
6	חברי מועצת האיגוד בשנת 2016
7	חברי ועדות האיגוד
8	בעלי תפקידים באיגוד לשנת 2016
8	יועצים לאיגוד בשנת 2016
9	אודות האיגוד
9	מטרת האיגוד
10	הישגים משמעותיים
15	ניטור איכות האוויר
27	מטרדי ריח
30	קרינה בלתי מייננת
34	רעש
37	פניות הציבור
44	חינוך סביבתי וקהילה
44	חינוך
50	מרכז השתלמויות
51	קהילה
53	תעשיות
62	אסבסט
64	רישוי עסקים
65	תכנון סביבתי
73	קרקעות מזוהמות
74	ועדות איכות הסביבה הרשותיות
76	סביבה חקלאית ואגרואקולוגיה
77	התמודדות עם מזיקים
78	שפכים
79	פסולת
80	נחלים
82	נספחים – קטעי עיתונות

דבר יושב ראש האיגוד

שלום רב,

בשנה החולפת נערכו שינויים רבים באיגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון והייתה זו שנה ברוכת פעילות והישגים.

לפני כשלוש שנים בעת כניסתי לתפקיד כיו"ר האיגוד הצבתי לעצמי מספר מטרות עיקריות: להגביר את יכולות

האיגוד מבחינה ניהולית ומקצועית, ליצור חזון סביבתי לדורות הבאים ולהגיע למצב בו התושבים יידעו כי יש להם כתובת זמינה ומקצועית לפניותיהם בנושא איכות הסביבה.

ואכן, במהלך תקופה קצרה נקלטו באיגוד שורה של עובדים מקצועיים בעלי מומחיות בתחומי הפעילות של האיגוד ואף מונתה מנכ"לית חדשה, מיטל אמיתי, ששימשה לפני כן בתפקידים בכירים במשרד להגנת הסביבה.

התחזקות האיגוד באה לידי ביטוי ברשימת הפעילויות הענפה של האיגוד בשנה החולפת כמפורט בדוח שנתי זה.

אני סמוך ובטוח, כי התחזקות האיגוד ותרומתו הציבורית הרבה והחשובה יימשכו, ביתר שאת, גם במהלך השנה הבאה.

האיגוד עמד השנה בפני אתגרים סביבתיים משמעותיים ופעל בנחישות לטובת השמירה על איכות הסביבה של ציבור הרשויות החברות באיגוד והשיג הישגים ניכרים. כך, הוביל האיגוד מאבק לטובת בחינה סביבתית ראויה ומקצועית של בקשת חברת קצא"א להרחבת פעילותה באזור התעשייה הדרומי באשקלון. בזכות מאבק זה הובאה בקשת קצא"א, באופן תקדימי, לדיון בפני הוועדה המחוזית לתכנון ובניה והוטמעו בתכנית ההרחבה דרישות סביבתיות מחמירות.

בנוסף, ניהל האיגוד מאבק אשר הוביל לקידום לוחות הזמנים להתקנת סולקנים בתחנת הכוח רוטנברג. סולקנים אלה, הם בעלי חשיבות רבה לצמצום זיהום האוויר ושמירה על בריאות הציבור.

עוד בשנה החולפת, פעל האיגוד רבות בשיתוף פעולה עם הרשויות החברות בו, לקידום פעילויות סביבתיות בתחומי החינוך, סילוק מפגעים, הגברת המודעות הסביבתית, יעוץ לרשויות בנושאים סביבתיים ועוד. האיגוד פעל למימון פעילויות אלה הן מתקציב האיגוד והן מתמיכות כספיות שמעמיד, מעת לעת, המשרד להגנת הסביבה.

אנו נמשיך לעמול ולהשקיע את מיטב המאמצים לטובת השמירה על איכות הסביבה כציווי התנכי "לעובדה ולשומרה" והכל לרווחת ציבור תושבי הרשויות החברות באיגוד.

אשר אברג'ל

יו"ר האיגוד וראש המועצה האזורית שפיר

דבר מנכ"לית האיגוד

אני שמחה וגאה להגיש דו"ח זה, המסכם את שנתי הראשונה כמנכ"לית האיגוד, ומשקף את פעילות האיגוד בשנת 2016 בכל התחומים עליהם אנו אמונים ואת השינויים המבורכים שנערכו בו.

בשנת 2016, התחלנו תהליך של עריכת שינויים מהותיים באיגוד, הן בפן הניהולי – ארגוני והן בפן המקצועי וממשקי העבודה על כל גורמי העניין הרלוונטיים.

תהליך זה, אשר יימשך גם בשנים הקרובות, כבר נשא פירות בשנה החולפת, והדבר בא לידי ביטוי ברשימת הישגי האיגוד לשנה זו המפורטים בדו"ח זה.

ואכן, נוכח פעילותו המתמדת של האיגוד והשינויים שנערכו בו, ניכרת, מגמת שיפור משמעותי באיכות הסביבה בתחומי האיגוד.

ראוי לציין בשנת 2016 את תרומת האיגוד בנושאים הסביבתיים הבאים :

✓ נערכה בדיקה מקיפה והוחלט לחייב את קצא"א להקים שתי תחנות ניטור למדידת ריכוזי הבנזן האחת בתחנת אשקלון 2 ותחנה שניה ניידת במגורי ההרחבה של קיבוץ זיקים.

✓ פיקוח על דיגומי ארובות- בעקבות הפעלת תחנת הכוח "רוטנברג" באשקלון מונה האיגוד ע"י השר להגנת הסביבה כמפקח על תחנות הכוח ומלווה בשלב התכנון ובשלב ההפעלה את תחנות הכוח בנפת אשקלון ונתוני הפליטה מהארובות מועברים למרכז הבקרה באיגוד. האיגוד עוקב באופן שוטף אחר מצב איכות האוויר באזור.

✓ בשנה החולפת נערכו סיורי פיקוח ואכיפה בלמעלה מ- 250 עסקים אשר באחריות ובסמכות האיגוד. כמו כן, ערך האיגוד סיורי ביקורת בעסקים שבהם נדרשו דרישות סביבתיות וכן סיורים במפעלים אשר במהלכם נבדקו המפעלים בצורה רוחבית בהתאם לתנאים.

✓ במהלך שנת 2016 נערכו 28 דוחות מדידת קרינה בקרבת אתרים סלולריים, בבתי ספר ובקרבת שנאים ומוקדי שדות מגנטיים בתדר רשת החשמל.

✓ חינוך- בפן החינוכי והקהילתי, האיגוד חרט על דגלו להעלות את רמת המודעות של התושבים לקשר בין הסביבה והמרחב הציבורי לקהילה, על מנת ליצור קהילה יוזמת ולא רק מגיבה. בשנה החולפת תמך האיגוד ברשויות בפעילות קהילתית וחינוכית.

✓ בשנת 2016 ערך האיגוד מפגש מקצועי בנושא הערכות להדברת יתושים מעבירי מחלות בוודיות ונחלים בשטחי נפת אשקלון ל - 10 רשויות.

✓ נחלים- בשטח האיגוד עוברים מספר נחלים. כבכל שנה, משתתף האיגוד בוועדות היגוי ומסייע לרשויות במציאת פתרונות לאירועי הזרמה חוזרים ומנחה את התאגידים והרשויות בדיווח על אירועי הזרמה וביצוע תחקיר אירוע. בשנה החולפת, השתתף

האיגוד בוועדת ההיגוי לאגן שקמה ויזם וועדות היגוי לנחל האלה ולוואדי חממה – נחל אבטח. כמו כן, ניהל האיגוד אירועי חירום של הזרמות לנחלים, ניהל תחקירי אירוע ומקיים סיורי פיקוח בנחל האלה ובוואדי חממה.

✓ במהלך השנה החולפת האיגוד השקיע משאבים ומאמצים רבים לקבלת תקן הסמכה ל- ISO 17025.

✓ האיגוד ממשיך לסייע בקידום 'קולות קוראים', הכנת תכניות ומעורב בצוותי היגוי. האיגוד פעל רבות וממשיך לפעול למימון פעילויות סביבתיות בתחום החינוך הן מתקציב האיגוד והן מתמיכות כספיות של המשרד להגנת הסביבה.

אנו מודה לכל עובדי האיגוד על המקצועיות והמסירות המתמשכת לאורך כל השנה, לעמיתינו ברשויות השונות על שיתוף הפעולה, לחברי המועצה על התמיכה באיגוד ובעובדיו.

תודה מיוחדת שלוחה ליו"ר האיגוד – מר אשר אברג'ל, אשר פועל ללא לאות לטובת האיגוד ותורם רבות מזמנו, מניסיונו וממרצו לקידום האיגוד, הרחבת פעילותו, והשגת מטרותיו.

מיטל אמיתי

מנכ"לית האיגוד

חברי מועצת האיגוד בשנת 2016

מר אשר אברג'ל	יו"ר האיגוד, ראש המועצה האזורית שפיר
דר' מטי הרכבי צרפתי	גזברית האיגוד, ראש המועצה האזורית יואב
מר יאיר פרג'ון	יו"ר ועדת כספים, ראש המועצה האזורית חוף אשקלון
מר חיים שלום	סגן יו"ר האיגוד וחבר מועצת העיר קריית גת
מר אילן חזן	ממונה תיק איכות הסביבה וחבר מועצת העיר קריית-גת
מר דני מורביה	ראש המועצה האזורית לכיש
מר איתמר שמעוני	ראש עיריית אשקלון
מר יורם שפר	משנה לראש עיריית אשקלון
מר שלמה שמאי	ממלא מקום וסגן ראש המועצה אזורית באר-טוביה
מר אלעד חורב	מנהל אגף מוניציפאלי, המועצה האזורית שער הנגב
מר יוסי חדד	חבר מועצת העיר קריית מלאכי
גב' סבטלנה שטרית	ממונה תיק איכות הסביבה בשדרות
גב' עדנה נווה	מ"מ חבר מועצת האיגוד, המועצה האזורית באר טוביה
מר אורן זוננשטיין	מ"מ ראש המועצה האזורית לכיש
מר חיים טל	מ"מ חבר מועצת האיגוד, המועצה האזורית יואב

חברי ועדות האיגוד

1. ועדת כספים וכוח אדם:

יאיר פרג'ון - ראש המועצה האזורית חוף אשקלון - יושב ראש הועדה
יורם שפר - משנה ראש עיריית אשקלון
אילן חזן - חבר מועצת העיר קריית-גת וממונה תיק איכות הסביבה
אלעד חורב - מנהל אגף מוניציפאלי, המועצה האזורית שער הנגב
עדנה נווה - מנהלת מחלקת איכות הסביבה ורישוי עסקים, המועצה האזורית באר טוביה

2. ועדת מכרזים:

יוסי חזד - יושב ראש הועדה
דני מורביה - ראש המועצה האזורית לכיש
סבטלנה שיטרית- ממונה תיק איכות הסביבה בשדרות
יורם שפר - משנה לראש עיריית אשקלון
אלעד חורב - מנהל אגף מוניציפאלי, המועצה האזורית שער הנגב

בעלי תפקידים באיגוד לשנת 2016

מיטל אמיתי – מנכ"לית

אורי גולדשטיין – רכז איכות אוויר קרינה ורעש

אור אברמסון – מנהלת מחלקת תשתיות

אוריאל גבאי – מנהל מחלקת חינוך, קהילה ופניות ציבור

גיא זיגלבוים – מפקח הגנת הסביבה

יהונתן עובדיה – טכנאי ורכז תחנות ניטור

יעל רביבו – רכזת פיקוח תעשייה ואסבסט

קרן אזולאי – מנהלת מחלקת תעשייה

רם סלהוב – רכז תכנון סביבתי ורישוי עסקים

שגית עשור – מנהלת לשכה

יועצים לאיגוד בשנת 2016

רו"ח אברי אלבז רואה חשבון האיגוד

עו"ד יריב אבישור היועץ המשפטי של האיגוד

אביטן חשבונאות בע"מ הנהלת חשבונות של האיגוד

עלאא ריאן רואה חשבון ועו"ד, יועץ שכר

עו"ד שרון מדל ארצי יועצת סביבתית לאיגוד

שרון אחדות דובר האיגוד

יואב גבריאלי יועץ איזו לתחנות ניטור

ליאור גבריאל תמיכה טכנית ומחשוב באיגוד

אודות האיגוד

142,322	• אשקלון
56,843	• קריית גת
23,735	• קריית מלאכי
24,694	• שדרות
21,736	• באר טוביה
16,758	• חוף אשקלון
10,823	• לכיש
10,484	• שפיר
7,718	• שער הנגב
8,492	• יואב

איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון הוקם בשנת 1979 מתוקף צו הקמה של שר הפנים. באיגוד חברות 10 רשויות לפי החלוקה הבאה:

4 ערים: אשקלון, קריית-גת, קריית-מלאכי ושדרות.

6 מועצות אזוריות: מ.א באר טוביה, מ.א חוף אשקלון, מ.א שער הנגב, מ.א יואב, מ.א לכיש, מ.א שפיר.

סה"כ כ-350,000 תושבים בשטח כולל של 1.5 מיליון דונם.

איגוד ערים לאיכות הסביבה- נפת אשקלון מרכז ומטפל בכל הנושאים הסביבתיים תוך קידום ושמירה על איכות הסביבה.

מטרת האיגוד

קידום איכות הסביבה בנפת אשקלון לטובת כלל הציבור תוך דגש על שמירת ערכי הטבע הקיימים באזור ומניעת מפגעים סביבתיים.

האיגוד יפעל באמצעים מקצועיים, באמצעות מערך פיקוח ואכיפה לאיתור ולמניעת זיהומים ומפגעים סביבתיים.

בנוסף, יפעל האיגוד למתן מענה לפניות הציבור, לליווי מקצועי של הליכי התכנון והבנייה ולקיום תנאים סביבתיים ברישיונות העסק ובהיתרים שונים.

זאת, תוך שיתוף פעולה עם כלל הרשויות החברות באיגוד והרשויות הממשלתיות הרלוונטיות.

הישגים משמעותיים

- הקמת שתי תחנות ניטור אוויר חדשות בסמוך לקצא"א - עקב בקשת קצא"א לקבל היתר לבניית 9 מכלי אחסון דלק גולמי, המהווים למעשה הרחבה של פעילותה ב-40%, החל האיגוד בפעילות אינטנסיבית של בחינה הנושא לעומק. בכלל זה, ערך האיגוד, בעזרת מומחה חיצוני, בדיקה מדוקדקת של המסמך הסביבתי שהוגש על ידי קצא"א. כתוצאה מכך, חויבה קצא"א להקים שתי תחנות ניטור לזיהום אוויר (באשקלון ובמועצה האזורית חוף אשקלון), אשר יחוברו למרכז הבקרה של האיגוד. בנוסף, לאור דרישתנו, לראשונה התקיים דיון ציבורי בפני מוסד התכנון, במסגרתו, המשרד להגנת הסביבה הטמיע את כל ההערות והדרישות הסביבתיות שהציב האיגוד, וזאת כתנאי לאישור הרחבת הפעילות של קצא"א.

- הליכי אכיפה כנגד תחנת הכח רוטנברג עקב אירועי פיזור אבק - פעילותם המקצועית והמהירה של כונני הסביבה של האיגוד בעקבות פניות ציבור בנוגע למטרדי אבק פחם שהגיעו לאיגוד ולמוקד הסביבה של המשרד להגנת הסביבה, הובילה לפתיחתו של הליך אכיפה נגד תחנת הכוח "רוטנברג" ומנהליה על ידי המשרד להגנת הסביבה. בבדיקת התלונות נמצא כי מדובר באירועי פיזור אבק פחם ושריפה לא מבוקרת במאגר הפחם שבמתחם תחנת הכוח.
- פרויקט התקנת הסולקנים בתחנת הכוח רוטנברג- האיגוד ניהל מאבק אשר הוביל לקידום לוחות הזמנים להתקנת סולקנים בתחנת הכוח רוטנברג. סולקנים אלה, הם בעלי חשיבות רבה לצמצום זיהום האוויר ושמירה על בריאות הציבור.

- **הטמעת דרישות האיגוד בהיתר הפליטה של תחנת הכוח רוטנברג - האיגוד קיים לראשונה הליך של שימוע ציבורי במסגרת תהליך קבלת היתר פליטה לתחנת הכוח. בהליך השימוע השתתפו בין היתר, נציגי המשרד להגנת הסביבה, פעילים סביבתיים, נציגי הרשויות המקומיות החברות באיגוד וכן נציגי תחנת הכוח. במהלך השימוע הוצגו הערותיו המקצועיות של האיגוד להיתר הפליטה, וביניהם דרישה שתחנת הכוח תעמוד בתנאי הפליטה המחמירים ביותר כמקובל היום בעולם המערבי. זאת, כדי להבטיח את איכות הסביבה של כלל תושבי נפת אשקלון. הדרישות נענו והוטמעו בגוף ההיתר.**

- **הגדלה של מצבת כוח האדם והתאמתו לאתגרים המקצועיים העומדים בפני האיגוד - במהלך השנה, פעל האיגוד להגדלה משמעותית של מצבת כוח האדם המקצועי שלו, על מנת שיעלה בידיו לתת מענה לאתגרים הסביבתיים הניצבים בפניו. כך, גויסו עובדים חדשים לשורה של תפקידים חשובים באיגוד - מנהלת מחלקת תעשייה, מנהלת מחלקת תשתיות, מנהל מחלקת חינוך וקהילה וכן רכז תחנות ניטור. בנוסף, גויס לראשונה פקח הגנת סביבה. תפקיד הפקח הינו תפקיד חדש באיגוד אשר יעניק סיוע רב ומקצועי לרשויות בתחומי האכיפה והפיקוח הסביבתי. חמשת העובדים החדשים שגויסו הם עובדים בעלי הכשרה מקצועית ומיומנים בתחומם. ניסיונם המקצועי הרב כבר בא לידי ביטוי במהלך השנה החולפת בפעילות האיגוד בנושאים השונים והצטרפותם צפויה לתרום ולסייע לאיגוד לעמוד באתגרים המקצועיים העומדים בפניו.**

- קבלת הסמכה ל ISO 17025 לכל תחנות מערך ניטור איכות האוויר של האיגוד – לאחר פעילות מאומצת הוסמכו כל 12 תחנות הניטור של האיגוד לתקן ISO 17025, שהינו תקן הסמכה של הרשות להסמכת מעבדות לבדיקות של מזהמי אוויר – גופרית דו חמצנית, תחמוצות חנקן, אוזון וחלקיקים. ההסמכה מקנה לאיגוד כשירות מקצועית בסטנדרטים גבוהים בנוגע לתפעול מערך הניטור שלו והכרה בינלאומית באיכות מערכת ניהול שלו.

- רשויות האיגוד זכו בתמיכה כספית לשיקום שכונות טעונות טיפוח – האיגוד בשיתוף ארבע הערים שבתחומו זכו בתמיכה במסגרת קול קורא של המשרד להגנת הסביבה לשיקום שכונות טעונות טיפוח.

מדובר בהישג חשוב לאור העובדה שעשרות רשויות ברחבי הארץ הגישו מועמדות לקול קורא האמור, ומתוכם זכו רק 15 ובהן 4 רשויות החברות באיגוד.

הפרוייקט שהוגש על ידי האיגוד בשיתוף פעולה של ארבע הערים הנ"ל, מתוכנן לשפר את חזות הבניינים והגינות בשכונה, להגביר את מעורבות התושבים בנושאי איכות סביבה וגינון קהילתי ולתרום לתחושת הקהילתיות של התושבים.

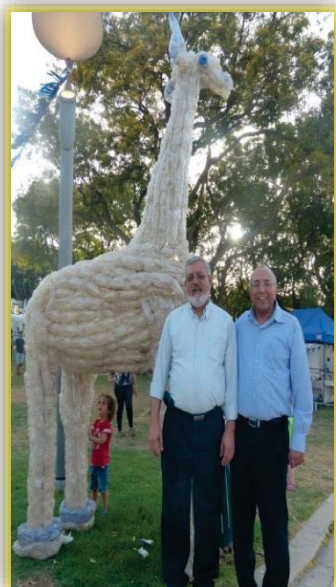
במסגרת הפרוייקט הייחודי מתוכננת התקנתה של תאורה חסכונית באנרגיה, דבר שיביא לצמצום עלויות החשמל של ועד הבית באותם בניינים בעשרות אחוזים, כמו כן, בגינות המשותפות לבתים יותקנו מערכות השקיה ממוחשבות, מערכות צל, פרגולות, מתקני משחק לילדים וכן צמחייה חסכונית במים, המותאמת לאקלים העירוני.

- **מרכז חינוך סביבתי של האיגוד – מרכז חינוך**
והדרכה של האיגוד שבו מועברים קורסים, סיורים וסמינרים בנושאי קיימות לצוותי הוראה, העביר בשנת 2016 23 קורסים מקוונים, סיורים לימודיים וסמינרים ל- 1251 משתלמים. הקורסים הועברו ע"י קבלן משנה – חב' "עתיד ירוק". הקורסים מוכרים לגמול השתלמות לאוכלוסיות השונות: אופק חדש, עוז לתמורה והעולם הישן.

- **הארכת קול קורא לחינוך סביבתי 2014 – במהלך**
שנת 2016, ניתנה לבקשת האיגוד הארכת למימוש הקול הקורא הנדון עבור שלוש רשויות. ייתרת גובה התמיכה הינה כ- 220,000 ₪. תמיכה זו תאפשר המשך פרויקטים חינוכיים בבתי הספר וקידום אורך חיים מקיים.

- **אירועים ציבוריים לקידום איכות הסביבה בערי האיגוד –**
 - o **פסטיבל אקלוגי שכותרתו "הכדור בידיים שלנו" התקיים בשבועות בעיר קריית גת.**
בפסטיבל בו השתתפו כ-4000 מתושבי העיר, התקיימו סדנאות לעידוד המחזור והשימוש בחומרים ממוחזרים, עידוד השמירה על הטבע והיצירה האקולוגית.
 - o **פסטיבל סביבתי מוצלח התקיים בשכונת נווה אשכול בשדרות שבו השתתפו כ-1000 תושבים.** האירוע קיים בסיוע הגרעין הסטודנטיאלי בשכונה – "תוצרת הארץ".

- **יעילות מערך הכוננות –** במהלך השנה שופרה הפעלת מערך הכוננים של האיגוד וכתוצאה מכך יכול היה מערך זה לתת מענה דחוף לכ-50 קריאות לאירועי חירום סביבתיים.

- **זיהום נחל חנון מרצועת עזה –** גם השנה טיפל האיגוד אל מול רשות המים ומשרד האנרגיה, המים והתשתיות הלאומיות בפניות בנושא זיהום נחל חנון עקב הזרמת שפכים גולמיים בהיקף של 2000 קו"ב ליום מרצועת עזה אל נחל חנון, תוך יצירת סיכונים סביבתיים של זיהום מקורות מים ושל מטרדים סביבתיים קשים.

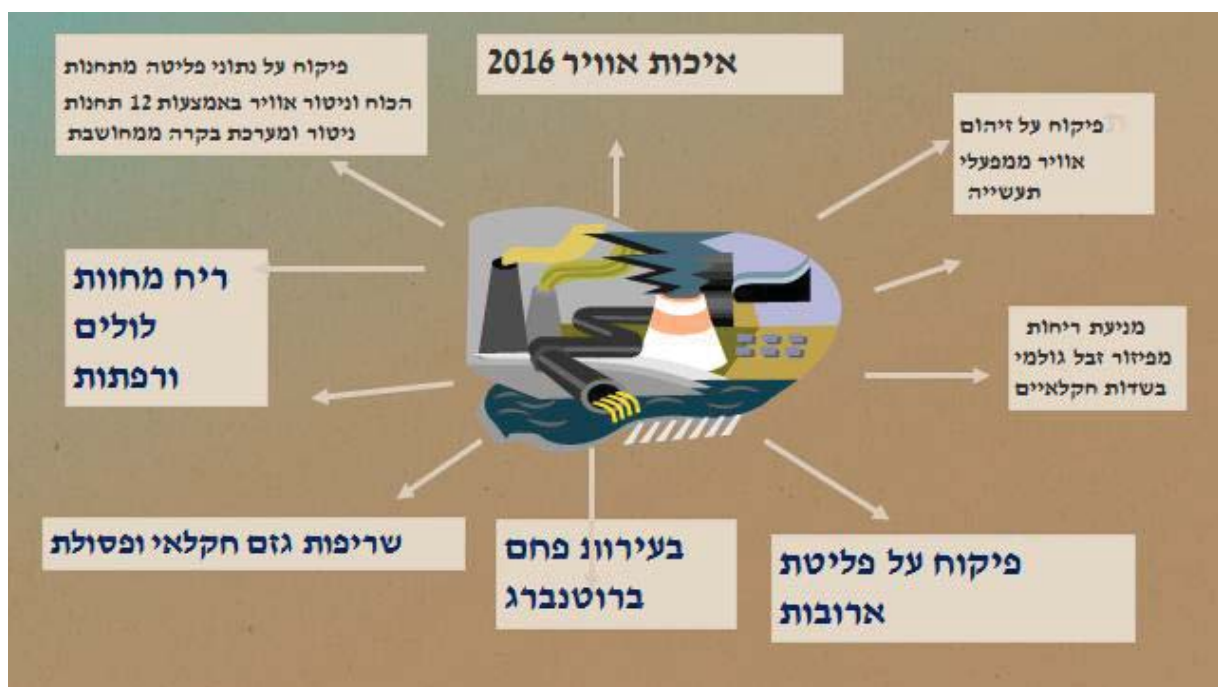
מחלקת איכות אוויר

ניטור איכות האוויר

בעקבות הפעלת תחנת הכוח "רוטנברג" באשקלון הוטל על האיגוד לעקוב באופן שוטף אחר מצב איכות האוויר באזור.

לאור זאת הוקמו במרחב האיגוד 12 תחנות ניטור אוויר משוכללות המספקות מידע על איכות האוויר באופן רציף. תחנות הניטור קיבלו תעודת הסמכה ל ISO 17025. המידע מתחנות הניטור מוזרם אל מרכז הבקרה הנמצא באיגוד, 24 שעות ביממה. התחנות מודדות רמת מזהמים שונים כדוגמת: תחמוצות גופרית, תחמוצת חנקן, אוזון וחלקיקים. כמו כן, נמדדים נתונים מטאורולוגיים שונים כדוגמת רוח, משקעים, קרינת שמש וטמפרטורה.

נתוני הניטור מועברים למערכת הניטור הארצית של המשרד להגנת הסביבה ומשמשים גם לסקרים אפידמיולוגיים ולהכנת תסקירי השפעה על הסביבה. האיגוד חייב את חברת קצא"א להקים שתי תחנות ניטור אוויר נוספות הכוללות מכשירי BTEX על מנת לפקח אחר פליטות של בנזן מחוות המיכלים ומטעינת דלק במגשרים הימיים.

מערכת הניטור כוללת 12 תחנות ניטור ומרכז בקרה ממוחשב. מצאי כיול המערכת מלמדים על אמינות גבוהה בהפעלת מערכת הניטור. הנתונים מועברים בזמן אמת לגורמים הרלוונטיים, ואחת לשעה מתעדכנים באתר האינטרנט, התחנות קיבלו הסמכה ל ISO 17025.

להלן צרכני הדלק שצרכו מעל 5000 טון דלק בשנה במהלך שנת 2016, מתוכם 6 תחנות הכוח: רוטנברג, דוראד, דליה, צפית, איתן מתקן ההתפלה והמפעלים הגדולים: חוד אסף קריית גת, יהודה פלדות בני עייש, סוגת קריית גת ואייל ישר קריית גת.

בשנת 2016 חלה ירידה דרסטית בשימוש במזוט ובוצע מעבר לגז טבעי והדבר בא לידי ביטוי גם במגמה של הפחתת מזהמים מהתעשייה.

מצב איכות האוויר בשנה 2016 באזור נפת אשקלון, נקבע על ידי השוואת נתוני הניטור שנרשמו במדידות הרציפות והלא רציפות בתחנות הניטור של האיגוד:

1. לערכי איכות האוויר (ערכי סביבה, יעד, התראה) שנקבעו ב "תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראות שעה), התשע"א- 2011 " כנדרש בחוק אוויר נקי.

2. לערכי איכות אוויר ב "תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראות שעה)(תיקון), התשע"ג- 2013 " שתוקפם החל ב 1.1.2015 - בהן עודכנו ערכי הסביבה של מספר מזהמים: SO_2 , NO_2 , PM_{10} , $PM_{2.5}$, O_3 .

להלן סקירת מצב איכות האוויר בנפת אשקלון בשנת 2016 בהתאם לאמות המידה שפורטו לעיל:

נתוני המערכת לניטור אוויר

המערכת לניטור אוויר באיגוד עברה בשנת 2016 שדרוג כללי הכולל שדרוג מערכת החשמל והתקשורת. המערכת כוללת שתיים עשרה תחנות ניטור ומרכז בקרה ממוחשב. כמו כן, נוסף טכנאי תחזוקה המתפקד כרכז תחנות ניטור.

תחנות הניטור במרחב האיגוד

טבלה מס' 1: תחנות הניטור במרחב האיגוד המופעלות על ידי האיגוד

מספר	שם התחנה	מזהמים נמדדים	פרמטרים מטאורולוגיים	מיקום התחנה אורך/רוחב ברשת ישראל החדשה	
				צפון	מזרח
1	ארז	S,N,O,D10	W,R,T,U,B	607995	158731
2	אשקלון דרום	S,N,O,D2.5	B,W,R,T,U,S	618195	157590
3	אשקלון-איגוד	S,N,O,D10	B,W,R,T,U	618836	159331
4	גברעם	S,N,O,D2.5	W,R,T,U	610998	163159
5	דליה	S,N,O,D2.5	W,R,T,U,B,S	626160	184155
6	כרמיה אשק	S,N,O	W,R,T,U,S	612687	156749
7	מבקיעים	S,N,O,D10	W,R,T,U,S	614630	160045
8	ניר ישראל	S,N, D2.5	W,R,T,U	621482	165704
9	קריית גת	S,N,O	W,R,T,U,S	612802	177482
10	קרית מלאכי	S,N,O,D2.5	W,R,T,U	626345	175621
11	שדה יואב	S,N, D2.5	W,R,T,U	616791	170008
12	שדרות	S,N,O,D2.5	W,R,T,U	604206	162321

סוגי המדידות הנעשות בתחנות הניטור:

מכשירי הניטור		פרמטרים מטאורולוגיים	
S	גופרית דו-חמצנית	W	כיוון ומהירות רוח
N	תחמוצות חנקן	T	טמפרטורה
O	אוזון	U	לחות
D2.5	אבק PM2.5	R	גשם
D10	אבק PM10	S	קרינת שמש

נתוני הניטור מועברים מהתחנות למרכז הבקרה באיגוד ומעובדים לממוצעים שעתיים, יממתיים, חודשיים, ושנתיים. מערכת הניטור עוברת כיול אוטומטי אחת ל 24 שעות. לאחר כל כיול מופק דו"ח אוטומטי עם פירוט תוצאות הכיול והתראות על תקלות אפשריות. מידי יום הנתונים עוברים בדיקת אמינות (דיגול).

בנוסף, אחת לשנה מתבצע כיול ע"י גורם חיצוני, כדי לבדוק את אמינות מערכת הניטור. ממצאי דוחות הכיול מלמדים על אמינות גבוהה בהפעלת מערכת הניטור שקבלה תעודת הסמכה ל iso17025 מהרשות להסמכת מעבדות.

נתוני הניטור מועברים באופן רציף למרכז הבקרה של האיגוד באשקלון. כל נתוני התחנות ונקודות המדידה מועברים בזמן אמת באמצעות תקשורת מחשבים לשרות המטאורולוגי, לחברת החשמל ולאגף איכות האוויר במשרד להגנת הסביבה.

אחת לשעה מתעדכנים נתוני איכות האוויר באתר האינטרנט: ashkelonaqm.net. הדוחות החודשיים והשנתיים מפורסמים באתר המשרד להגנת הסביבה.

ניתוח אירועי זיהום האוויר

טבלה מס' 2: הערכים הרלוונטיים למערכת הניטור של האיגוד וערכי הסביבה שעל פיהם סוכמו הנתונים לשנת 2016:

המזהם	הערך בחל"ב	הערך במיקרוגרם למ"ק	זמן ביצוע	מספר חריגות מותר
גופרית דו-חמצנית SO ₂	134	350	שעה	8
	19	50	יממה	4
	23	60	שנה	
כלל תחמוצות חנקן NO _x	500	940	חצי שעה	
	298	560	יממה	
חמצן דו חנקני NO ₂	106	200	שעה	8
	21	40	שנה	
אוזון O ₃	71	140	8 שעות	10
אבק דק PM _{2.5}		37.5	יממה	18
		25	שנה	

להלן טבלאות ותרשימים לסיכום נתוני הניטור לשנת 2016:

גופרית דו חמצנית

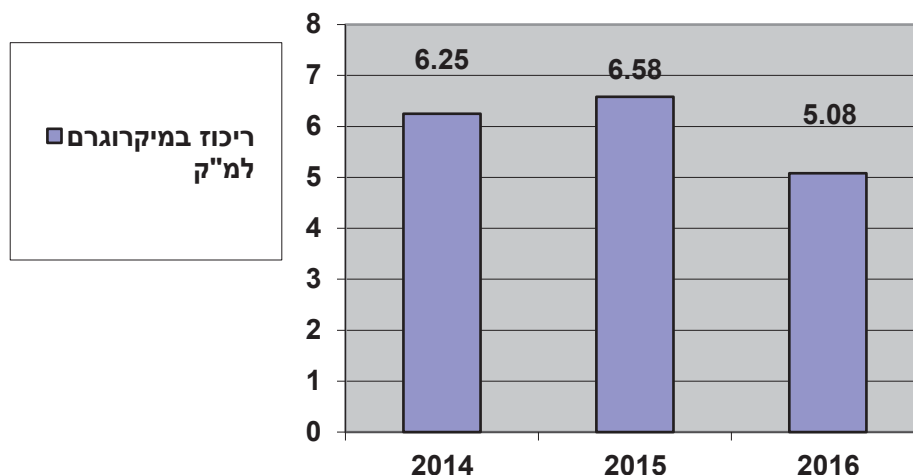
טבלה מס' 3 מציגה מדידות גופרית דו חמצנית, זוהי תרכובת גזית הנפלטת לאוויר משריפת דלקים המכילים גפרית (מזוט, סולר) בתעשייה ותחנות כוח לייצור חשמל וכן מתהליכי ייצור שונים בתעשייה. בין האפקטים השליליים של המזהם: פגיעה במערכת הנשימה; הפיכה באטמוספירה לארוסול חומצה גופרתנית וחלקיקי סולפאט שניוניים (קטנים מ 1 – מיקרון) הגורמים להשפעות בריאותיות חמורות, לצד תופעות של אובך וירידה בראות, גשם חומצי, נזק לצמחייה ולמבנים (שיש, ברזל).

טבלה מס' 3: ערכי הגופרית הדו-חמצנית שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2016

גופרית דו-חמצנית SO2			
תחנה	ממוצע שנתי (מיקרוגרם)	ריכוז שעות מירבי (מיקרוגרם)	ריכוז יממתי מירבי (מיקרוגרם)
ארז	4	127	22
אשקלון דרום	5	89	17
אשקלון-איגוד	3	50	11
גברעם	6	70	12
דליה	7	79	20
כרמיה	8	156	34
מבקיעים	8	172	28
ניר ישראל	5	87	12
קריית גת	5	45	11
קריית מלאכי	3	84	18
שדה יואב	3	12	8
שדרות	4	86	17
ערך סביבה	60	350	50
מספר ערכים מותר מעל התקן	8	4	

☒ בשנת 2016 לא נמדדו חריגות או אירועים מעל התקן לגופרית דו-חמצנית.

ניתן לראות בתרשים מס' 1 כי ריכוזי הגופרית דו-חמצנית פחתו במהלך השנה האחרונה כתוצאה ממעבר של מפעלים שונים לשריפת גז טבעי ושימוש במזוט דל גופרית במפעלים אחרים.

תרשים מס' 1: ריכוז גופרית דו-חמצנית בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

ערכי כלל תחמוצות חנקן

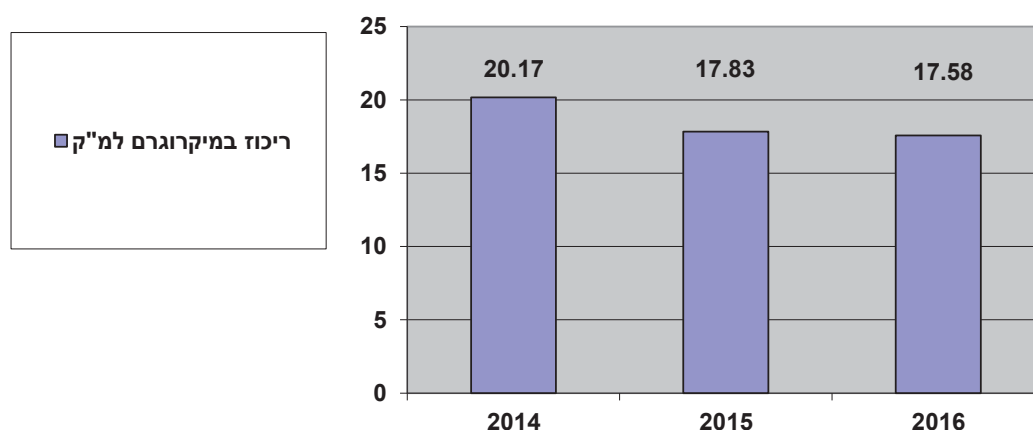
מקור תחמוצות החנקן בשריפת דלקים ותהליכי ייצור בתעשייה. כמות ניכרת מתחמוצות אלו נפלטת גם משריפת דלק במנועי כלי הרכב. עיקר הסובלים מתחמוצות אלו, הינם תושבי המרכזים העירוניים והמתגוררים בסמוך לצמתים מרכזיים. מדידת כיוון ומהירות הרוח בזמן אירועי תחמוצות חנקן אינה מצביעה בהכרח על מקור המזהם, ובעיקר במרחב העירוני.

טבלה מס' 4: ערכי תחמוצות החנקן שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2016.

כלל תחמוצות החנקן NOX			
תחנה	ממוצע שנתי (מיקרוגרם)	ריכוז חצי שעתי מירבי (מיקרוגרם)	ריכוז יממתי מירבי (מיקרוגרם)
ארז	14	242	49
אשקלון דרום	18	205	58
אשקלון- איגוד	26	541	136
גברעם	11	177	34
דליה	13	138	49
כרמיה	20	358	56
מבקיעים	18	338	48
ניר ישראל	19	203	151
קריית גת	16	277	67
קריית מלאכי	24	285	81
שדה יואב	14	172	37
שדרות	18	369	93
ערך סביבה		940	560

☒ בשנת 2016 לא נמדדו חריגות או אירועים מעל התקן של תחמוצות חנקן.

ניתן לראות בתרשים מס' 2 כי השינויים בריכוזי תחמוצות החנקן נובעים מצד אחד ממעבר מפעלים לשריפת גז טבעי ושיפורים במבערים שלהם, ומצד שני בתוספת תעשייה וכלי רכב הפולטים תחמוצות אלו.

תרשים מס' 2: ריכוז כלל תחמוצות חנקן בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

ערכי חנקן דו חמצני

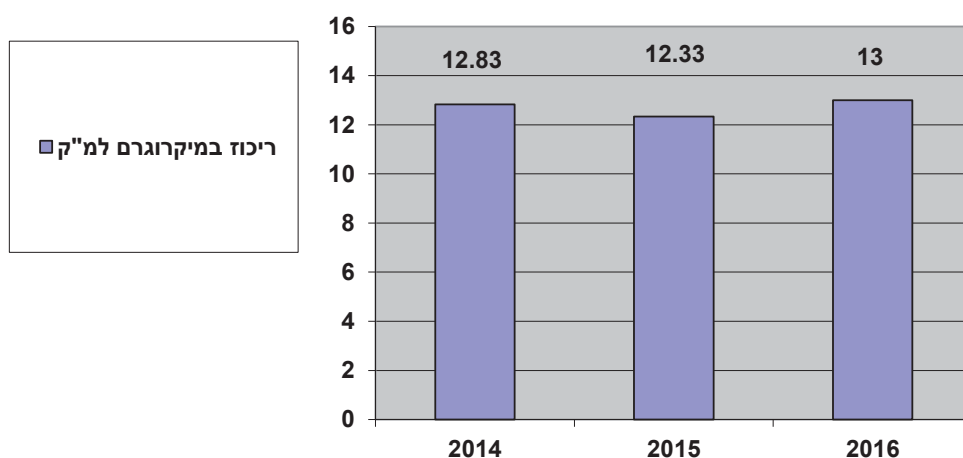
מקור תחמוצות החנקן הדו חמצני בשריפת דלקים ותהליכי ייצור בתעשייה. כמות ניכרת מתחמוצות אלו נפלטת גם משריפת דלק במנועי כלי הרכב. עיקר הסובלים מתחמוצות אלו, הינם תושבי המרכזים העירוניים והמתגוררים בסמוך לצמתים מרכזיים. ריכוז החנקן הדו חמצני משתנה בהתאם למיקום התחנה ביחס לכבישים ראשיים, ביחס לתעשייה ובהתאם למגמות רב שנתיות של הפחתת פליטת תחמוצות החנקן מהתחבורה והתעשייה.

טבלה מס' 5: ערכי תחמוצות החנקן הדו חמצני שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2016.

חנקן דו חמצני NO2		
תחנה	ממוצע שנתי (מיקרוגרם)	ריכוז שעתי מירבי (מיקרוגרם)
ארז	11	70
אשקלון דרום	13	103
אשקלון- איגוד	18	192
גברעם	9	81
דליה	10	77
כרמיה	12	81
מבקיעים	13	99
ניר ישראל	15	172
קריית גת	13	106
קריית מלאכי	17	97
שדה יואב	11	70
שדרות	14	112
ערך סביבה	40	200
מספר ערכים מותר מעל התקן		8

☒ בשנת 2016 לא נמדדו חריגות או אירועים מעל התקן של חנקן דו חמצני.

תרשים מס' 3: ריכוז חנקן דו חמצני בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

ערכי אוזון 03

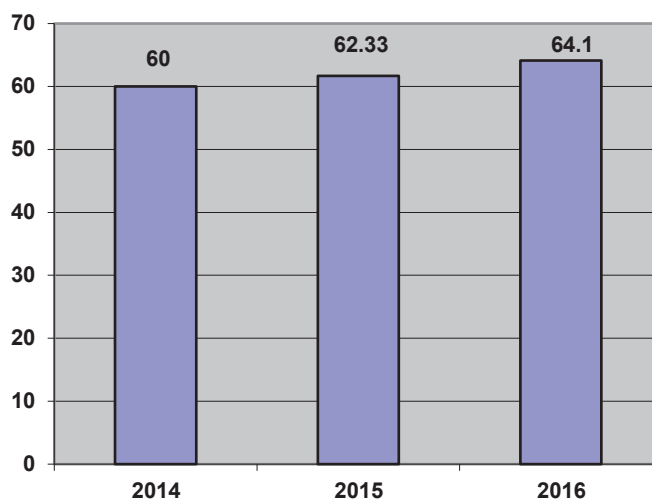
האוזון הינו מזהם משני, כלומר, מזהם שאינו נפלט ישירות מתהליכי השריפה והייצור, אלא, נוצר בריאקציות כימיות ופוטוכימיות באטמוספירה. שינוי בריכוז האוזון מצביע על שינוי בריכוז תחמוצות החנקן ובריכוז החומרים האורגניים שבאוויר המהווים מזהם בסיס ליצירת האוזון.

טבלה מס' 6: ערכי האוזון שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2016.

אוזון 03		
תחנה	ממוצע שנתי (מיקרוגרם)	ריכוז 8 שעות מירבי (מיקרוגרם)
ארז	61	142
אשקלון דרום	78	180
אשקלון- איגוד	64	133
גברעם	59	119
דליה	64	132
כרמיה	59	140
מבקיעים	68	132
קריית גת	64	137
קריית מלאכי	58	123
שדרות	66	136
ערך סביבה		140
מספר ערכים מותר מעל התקן		10

☒ בשנת 2016 לא נמדדו חריגות או אירועים מעל התקן של אוזון למעט חריגות באשקלון דרום המושפעות מפליטה של חומרים אורגניים נדיפים מחוות המכלים ומטעינת דלקים במקשרים הימיים בקצא"א המשפיעים על עליית ריכוזי האוזון.

ריכוז במיקרוגרם למ"ק

תרשים מס' 4: ריכוז אוזון בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

ריכוזי אבק

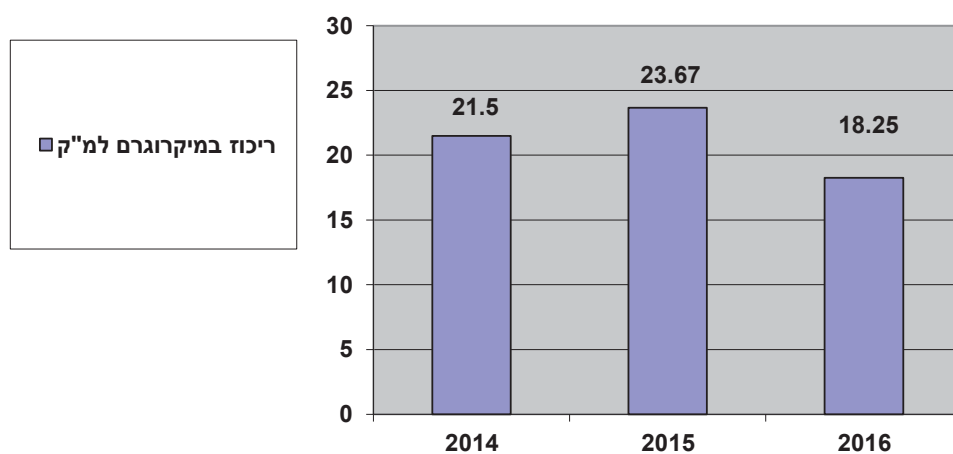
במרחב האיגוד מספר מקורות לאבק וחלקיקים. חלק מהמקורות הינם טבעיים (אבק המדבר, חלקיקי מלח מהים) וחלקם מעשי ידי האדם (תעשייה, שינוע מחצבים, זלילת כבישים, עבודות בניה, עיבוד חקלאי וכד'). בדרך כלל מקור השינויים בריכוזים בין השנים בשינויים במספר השנים בהם היו סופות אבק.

טבלה מס' 7: ריכוזי האבק הדק שנמדדו בתחנות השונות בשנת 2016.

חלקיקים נשימים PM 2.5/10				
תחנה	PM	ממוצע שנתי ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	ריכוז יממתי מירבי ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	מס' חריגות מעל הערך היממתי
ארז	10	42	743	5
אשקלון דרום	2.5	19	202	11
אשקלון איגוד	10	40	552	11
גברעם	2.5	19	338	13
דליה	2.5	17	47	3
מבקיעים	10	37	1027	12
ניר ישראל	2.5	18	311	11
קריית מלאכי	2.5	19	178	10
שדה יואב	2.5	18	208	11
שדרות	2.5	18	198	10
ערך סביבה	2.5	25	37.5	
	10	50	130	
	מספר ערכים מותר מעל התקן		18	

☒ בשנת 2016 נמדדו מספר אירועים מעל התקן היממתי, כולם בזמן סופות אבק.

תרשים מס' 5: ריכוז אבק PM2.5 בממוצע שנתי בתחנות האיגוד

מטרדי ריח

קומפוסט / פיזור זבל גולמי

כיום קיימים אתרים לייצור קומפוסט ברוחמה ובגבים. האיגוד טיפל במספר תלונות מפגעי ריח בשל פיזור זבל גולמי – בלתי מעובד בשטחים החקלאיים ב 6 המועצות האזוריות בתחומו. האיגוד פעל במשותף עם מפקחי יחידת הפיצו"ח במשרד החקלאות, לאיתור מקורות הריח וצמצום המפגעים. עיקר הטיפול התבטא באיתור החקלאי או קבלן פיזור הזבל שלו, העמדתם על חומרת מפגעי הריח עקב "דישון" הקרקע, והנחייתם לבצע הצנעה מידית של הזבל בקרקע.

שרפת גזם חקלאי ופסולת

בסוף 2008 נכנסה לתוקף הנחיית משרד החקלאות על איסור שרפת גזם מוחלטת (למעט מקרים חריגים בהם מאשרים לשרוף גזם הנגוע במחלות – למניעת התפשטות). האישורים לשרפת גזם (בלבד!) ניתנים לחקלאים בהתאם לנתוני מרחק משוב ותנאי מזג האוויר. בשנת 2016 האיגוד טיפל בתלונות ביישובי נפת אשקלון על עשן משריפות חקלאיות. האיגוד סייע למתלוננים ככל שניתן והגביר את שיתוף הפעולה עם המועצות האזוריות בנפת אשקלון.

מטרדי ריח מחוות לולים

בשנת 2016 האיגוד טיפל בתלונות ריח שמקורם בחוות לולים שונות ברחבי הנפה. בשיתוף המחוז והרשויות, נדרשו מספר חקלאים לבצע סקרי ריחות ובהתאם ניתנו הנחיות תפעוליות למניעת מטרדי הריחות.

מטרדי ריחות דלק מתחנת הכוח רוטנברג

במהלך שנת 2016 התקבלו תלונות מתושבי הקיבוצים זיקים וכרמיה על מטרדי ריח. בסיוורים של כונני הסביבה הסתבר שסוג הריח שהובחן בבתי התושבים זהה לסוג הריח שהובחן במאגר הפחם ברוטנברג כתוצאה מבעירות פנימיות שנוצרו. הנהלת תחנת הכוח זומנה לשימוע במשרד להגנת הסביבה מחוז דרום ובמסגרת השימוע חויבה תחנת הכוח לנקוט באמצעי תפעול באתר הפחם שימנעו מטרדי ריחות לסביבה.

מטרדי ריחות מקצא"א

לאור תלונות של תושבי אשקלון ותושבי הקיבוצים כרמיה וזיקים על ריחות של דלק חריפים התבצעו סיורים של כונני הסביבה באיגוד לאיתור מקור הריח. בהצלבה של התלונות וכווני הרוח בזמן אמת מול זמני טעינת המכליות דרך המקשרים הימיים של קצא"א הסתבר שהתלונות על ריחות הדלק החריפים שמהם סובלים תושבי אשקלון ותושבי הקיבוצים במועצה אזורית חוף אשקלון מקורם בזמן טעינות המכליות בים באמצעות המקשרים הימיים המבוצעים ללא מערכות למשוב אדים של כמויות הדלק הגדולות.

בהתאם לבדיקת תסקירים שהועברו לחוות דעת האיגוד לבניית תוספת של עוד 9 מיכלים במתחם קצא"א הסתבר שהדלק מכיל כמויות גדולות של בנזן הידוע כחומר מסרטן. בישיבה דחופה שכינס האיגוד בהשתתפות הנהלת קצא"א, מנהל מחוז דרום במשרד להגנת הסביבה מר ברוך וובר, ד"ר לבנה קורדובה מנהלת מערך הניטור הארצי במשרד להגנת הסביבה ומנכ"לית האיגוד גב' מיטל אמיתי, הוחלט לחייב את קצא"א להקים שתי תחנות ניטור עם מכשירי BTEX למדידת ריכוזי הבנזן האחת בתחנת אשקלון 2 ותחנה שניה נידת במגורי ההרחבה של קיבוץ זיקים.

מחלקת קרינה

קרינה בלתי מייננת

האיגוד מודד רמות קרינה של אנטנות סלולאריות וכן קווי מתח גבוה ושנאים של חברת החשמל. לאיגוד מד קרינה משוכלל שבאמצעותו ניתן למדוד את רמת הקרינה מהמוקדים השונים. האיגוד מפקח על בדיקות הקרינה שנעשות במוסדות חינוך בכל הרשויות שבנפת אשקלון.

במרוצת השנים בהן עוסק האיגוד בתחום קרינה בלתי מייננת (משנת 2001 עד היום), התפתחה והתרחבה הפעילות למישורים רבים, מעבר לביצוע מדידות קרינה, לצורך פיקוח עפ"י חוק קרינה בלתי מייננת תשס"ו-2006.

בכל הפעילויות שתוצגנה כאן, מטרתנו העיקרית הינה צמצום חשיפת הציבור לקרינה עד למינימום האפשרי, בפרט בקרב ילדים, וזאת עפ"י עקרון "הזהירות המונעת" וחוק הקרינה, במיוחד לאור העובדה כי בעידן שלנו כל התפתחות טכנולוגית מהווה מקור חדש לחשיפה לקרינה בלתי מייננת.

באופן כללי, ניתן לחלק את מקורות חשיפת כלל הציבור לקרינה בלתי מייננת באופן הבא:

- (1) מקורות סביבתיים
- (2) מקורות מחוץ לבית
- (3) פנימיים (בתוך הבית)
- (4) אישיים (בצמוד לגוף)

המקורות הסביבתיים הם בעיקר: אנטנות סלולריות ואנטנות שידור אחרות ואלה פועלים בתדרי RF .

חדרי טרנספורמציה, שנאים על עמודים, קווי הולכה למיניהם, לוחות וארונות חשמל הפועלים בתחום ה ELF .

המקורות הפנימיים הם בעיקר טלפון סלולרי ואלה פועלים בתדר רשת החשמל ואלחוטי כגון: נתבים אלחוטיים, ציוד חשמלי ולוחות חשמל פנימיים. מבין המקורות הנ"ל הטלפון

הסלולרי שמהווה מקור חשיפה אישי, הינו העיקרי מבין כל המקורות שהוזכרו. אנחנו נחשפים למקורות רבים של קרינה בלתי מייננת, חלקם גורמים לנו לחשיפה קצרת מועד וחלקם לחשיפה רצופה וממושכת. הדגש מבחינת השפעה בריאותית הינו על מקורות חשיפה לטווח ארוך – רצופה וממושכת.

האיגוד פעל במשך כל התקופה (משנת 2001 ועד היום), בדרכים שונות לצמצום החשיפה מכל מקור, זאת ע"י:

- טיפול בפניות ציבור.
- מתן תנאים עבור בקשות להיתרי בנייה, הכוללות בתוכניתיהן הקמת מתקני חשמל חדשים או קרבה למתקני חשמל קיימים.
- בדיקה של בקשות להיתרי בנייה לאתרי שידור סלולריים טרם הדיון בוועדה מקומית.
- בגני ילדים ובבתי ספר, מעקב (ELF) ותדר רשת החשמל – (RF) ביצוע מדידות קרינה בתדרי רדיו ופיקוח אחר תוצאות המדידות, ומתן המלצות מקצועיות לטיפול בליקויים ופיקוח לאחר טיפול.
- ביצוע פעילות חינוכית למורים ולכלל הציבור בנושא הגברת המודעות לצמצום החשיפה לקרינה בלתי מייננת.
- ביצוע ניטור רציף של קרינה בגני ילדים ובבתי ספר הנבחרים ע"י האיגוד.
- מתן הרצאות והדרכות למורים, לסטודנטים ולקהל הרחב במסגרות שונות בנושא צמצום החשיפה לקרינה. ארגון קורסים למודדי קרינה וקורסי ריענון למנהלי מח' איכות הסביבה בראשויות האיגוד וכן לרכזי קרינה ביחידות הסביבתיות ובאיגודים בשיתוף אגף קרינה במשרד להגנת הסביבה .

בשנת 2016 ערכנו 28 דוחות מדידת קרינה בקרבת אתרים סלולריים, ובקרבת שנאים ומוקדי שדות מגנטיים בתדר רשת החשמל. מרבית הבדיקות שנערכו סביב אנטנות סלולריות, רמות הקרינה הסביבתית היו נמוכות – כאחוזים בודדים מהתקן הסביבתי. במדידות של שדות מגנטיים בתדר רשת החשמל, נמצאו חריגות במספר מקרים. בהתאם, הוצאנו הנחיות לצמצום החשיפה של הציבור לשדות המגנטיים באותם מקומות. לדוגמה טפלנו בהזזת קו 161 קילו-וולט מבית ספר למדעים בשכונת נווה אילן באשקלון .

משרד החינוך והמשרד להגנת הסביבה המשיכו בשנת 2016 בעריכת סקרי קרינה בבתי הספר. הסקרים, אשר בוצעו באמצעות חברות בדיקה פרטיות הצביעו על מספר חריגות מהמלצות המשרד להגנת הסביבה לערכי סף לחשיפה מתמשכת לשדות מגנטיים בתדר רשת החשמל. בהמשך לממצאים, נשלחו מכתבים עם רשימת חברות המוסמכות למיגון לכל מנהלי מחלקות החינוך ולמנהלי מח' איכות הסביבה בראשויות לביצוע עבודות מיגון ובקרה בבתי הספר. עבודות המיגון נדרשות בדרך כלל במקומות בהם לוחות חשמל מתח נמוך בבית הספר, הותקנו בקיר משותף עם כיתת לימוד, חדר מורים וכדומה.

לא קיימת מניעה להיחשף לשדות מגנטיים בעוצמות אלו בחשיפה שאינה קבועה, כגון בחדרי שירותים, מסדרונות ומעברים. עוצמות השדות המגנטיים מלוחות החשמל הטיפוסיים יורדות במהירות עם המרחק, ובמרחק של 1 מטר בדרך כלל פוחתות אל מתחת לסף המומלץ.

אפשרויות הפעולה כוללות, הרחקה של התלמידים על ידי קירוי ובניית מחיצות גבס, טיפול בלוח החשמל לשיכול פאזות ותיקון ההארקה, ובעדיפות האחרונה – בידוד לוחות החשמל באמצעות ציפוי הקיר בלוחות מתכת מיוחדים. העבודות מתבצעות תוך בקרה ומדידת קרינה, עד להשגת התוצאות הרצויות.

יש לציין כי בניגוד למצב בתדר שידורי הרדיו, המלצות המשרד להגנת הסביבה לחשיפה לשדות מגנטיים בתדר רשת החשמל אינן מגובות עדיין בתקנות מתוקף חוק הקרינה הבלתי מייננת.

מחלקת רעש

רעש

האיגוד מטפל בתלונות על מטרדי רעש שמקורם בעסקים, מפעלים ואולמות אירועים בעלי רישיון עסק. האיגוד מבצע בדיקות רעש באמצעות מד-רעש משוכלל הנמצא ברשותו ותוצאות הבדיקה מועברות לרשויות המטפלות בתלונות. האיגוד נותן חוות דעת לסקרים אקוסטיים עוד בשלב היתר הבנייה.

חוות הדעת של האיגוד בנושא מניעת רעש ניתנת בכפוף לחוק למניעת מפגעים, 1961 ותקנותיו:

- תקנות למניעת מפגעים (רעש בלתי סביר), התש"ן-1990
- תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), התשנ"ג-1992
- תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש)(תיקון), התשע"א - 2011
- חוקי עזר מקומיים.

האיגוד פועל בשני מישורים למניעת מטרדי רעש:

1. פיקוח על בניית מתקנים חדשים בתעשייה וכן על תכניות בניה למרכזי מסחר בשילוב מגורים ואולמות אירועים.
באיגוד נבדקים סקרים/נספחים אקוסטיים שהוגשו ע"י מפעלים/מוסדות עירוניים ויזמים בהתאם לדרישת מתכנן האיגוד כתנאי לקבלת היתרי בנייה למתקנים חדשים. בשנת 2016 נבדקו ואושרו 8 דו"חות אקוסטיים.
2. טיפול בפניות ציבור בנושא מטרדי רעש.
האיגוד מטפל בתלונות מטרדי רעש הנגרמים על ידי מפעלים, עסקים, מוסדות ציבור. הטיפול כולל התרשמות ממקור הרעש, ביצוע מדידות מפלס רעש בבית המתלונן, כתיבת דו"ח מסכם עם בקשה להסרה ו/או הפחתת מטרדי רעש במידה וקיים.

במהלך 2016 טופלו שתי פניות מתושבי על מטרדי רעש הנגרמים ממפעלים באזורי תעשייה, פניות ממושבים על רעש ממגרשי ספורט ו-12 פניות בנושאי מטרדי רעש מעסקים הממוקמים במרכזים מסחריים ובקרבת בנייני מגורים.

מפעלים/עסקים

התקבלו תלונות על רעש ממערכות אלקטרומכניות כגון מדחסים, מערכות קירור, משאבות, פריקת סחורה בשעות מנוחה, רעש ממנדפים וכו'. חלק מבעלי בתי העסק טיפלו במטרדי הרעש לשביעות רצון המתלוננים. לגבי העסקים שלא טופלו נשלחה בקשה למחלקת רישוי עסקים/פיקוח להמשך טיפול להסרת המפגע.

מוסדות חינוך

התקבלו תלונות על מטרדי רעש חזק בעת הפעלת פעמון בית הספר, השמעת מוזיקה בהפסקות ובחופשת קיץ, ומטרד רעש מצופר אזעקה המתריע על השארת דלת פתוחה בכניסה לגני ילדים. בוצעו מדידות מפלסי רעש ונשלחו לכל המנהלים, הנחיות החוק וחוזר מנכ"ל משרד החינוך המפרט את רמות מפלסי הרעש המותרים.

אולם אירועים

התקבלו תלונות על מטרדי רעש שנגרמים לתושבי הסביבה הקרובה ממוסיקה חזקה המושמעת באולם האירועים ומחוצה לו. בוצעו מדידות בבית המתלונן ונכתבו הנחיות לביצוע הצעדים הנדרשים להסרת המטרד.

אתרי בניה

התקבלו תלונות על מטרדי רעש מאתרי בניה ברחבי העיר הנגרמים מהפעלת מתקנים וציוד בניה בשעות המוקדמות ולא לפי המותר בתקנות החוק. דרישות החוק ותקנותיו הועברו לידיעת מנהלי האתרים.

מפוח עלים

תלונות על שימוש והפעלת מפוח עלים בשכונת המגורים הופנו למנהלי מח' איכות הסביבה בראשויות שהנחו את המוקד העירוני לשלוח בזמן אמת פקח לאכיפת תקנות החוק, במקביל הונחה הקבלן להימנע לחלוטין בשימוש מפוח עלים.

בתים פרטיים

פניות בנושא מזגנים, שיפוצים, הפעלת מוזיקה, נביחות כלבים וכו'. לכל המתלוננים הוסבר ונשלח חומר המפרט את תקנות החוק ודרכי הפעולה העומדים לרשותם.

מחלקת פניות ציבור

פניות הציבור

רקע

האיגוד פועל בקרב עשר רשויות מקומיות בהן מתגוררים כ- 350 אלף תושבים. האיגוד פועל בשקיפות ועל פי עקרון שיתוף הציבור. לצורך כך, מעדכן האיגוד את התושבים ואת נבחרי הציבור הן בפעילות השוטפת והן במידע אודות נתוני איכות הסביבה בעולים בביקורות ובאמצעי הניטור.

רכז פניות ציבור באיגוד משיב על פניות ושאלות במגוון נושאים הקשורים לאיכות הסביבה וכן בודק תלונות בנושאים אלה. הפניות נעשות דרך אתר האיגוד, מוקד הסביבה ומוקדים עירוניים.

תוכנת פניות ציבור

במטרה לשפר את השרות ולייעל את המעקב והמענה לפונים, הוצאנו פנייה לקבלת מידע והצעות מחיר מחברות המתמחות בפניות ציבור/ניהול לקוחות (CRM - Client Relationship Management). נבחנו היבטים טכניים ועלויות (הקמה, רישיונות ותחזוקה שוטפת) של 4 חברות: CRM, Ctconnect, שיא, Powerlink ו-Bumpyard.

טיפול בפניות הציבור

במקביל לניתוח הפניות המתועדות לאיגוד בוצע ניתוח של פניות יישובי הנפה למחוז במטרה לזהות מאפיינים ומגמות בהצלבה בין שני מסדי הנתונים. במחוז התקבלו 910 פניות עבור הרשויות שבנפה. כמות הפניות לאיגוד עומדת על כ- 40% מהפניות למחוז¹.

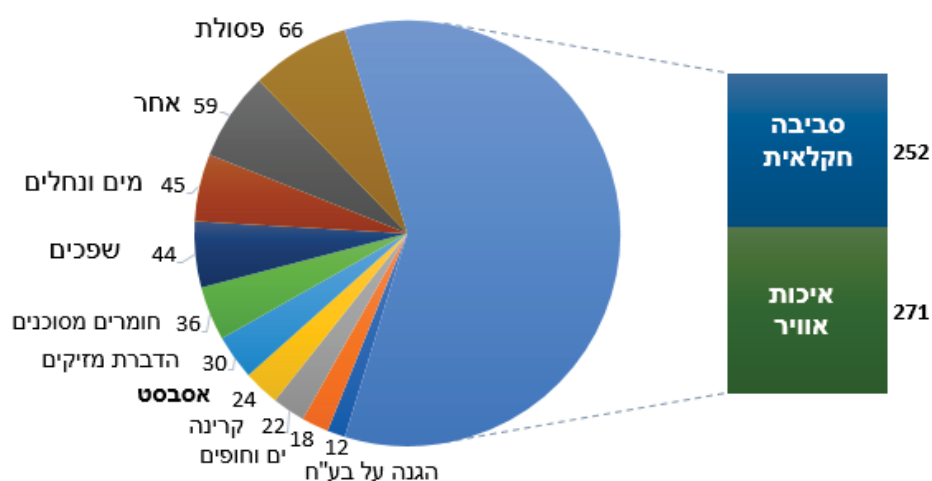
מאפיינים כלליים

מקור המטרד:

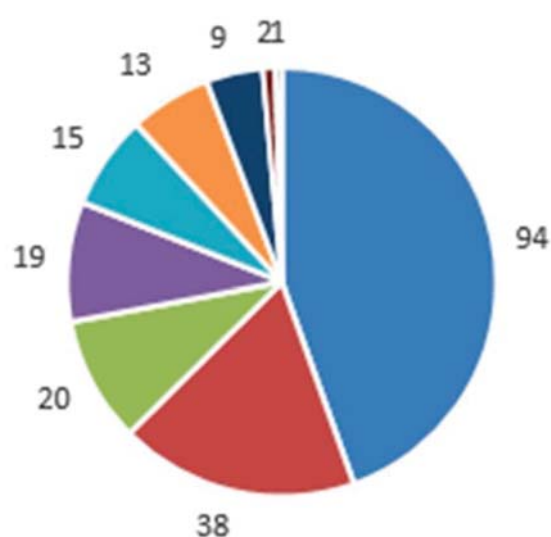
מפילוח הפניות שהתקבלו במחוז ובאיגוד עולה כי מרבית הפניות הן בתחומי זיהום אוויר וריחות.

כמחצית מתלונות הריח מקורן בסביבה חקלאית כאשר מרביתן תלונות חוזרות (לרוב ע"י פונים בודדים) על לולים מסוימים - כפי שיפורט להלן. כמו-כן, הצטברו מספר רב של פניות בנושא שפכים ופסולת. התקבלו גם כ- 20 פניות בנושא אסבסט הן באיגוד והן בנפה.

¹ מבוסס על נתוני ינו'-יוני 2016.

איור 1- פניות ציבור 2016 - יישובי הנפה (נתוני המחוז) - פילוח לפי נושאים.

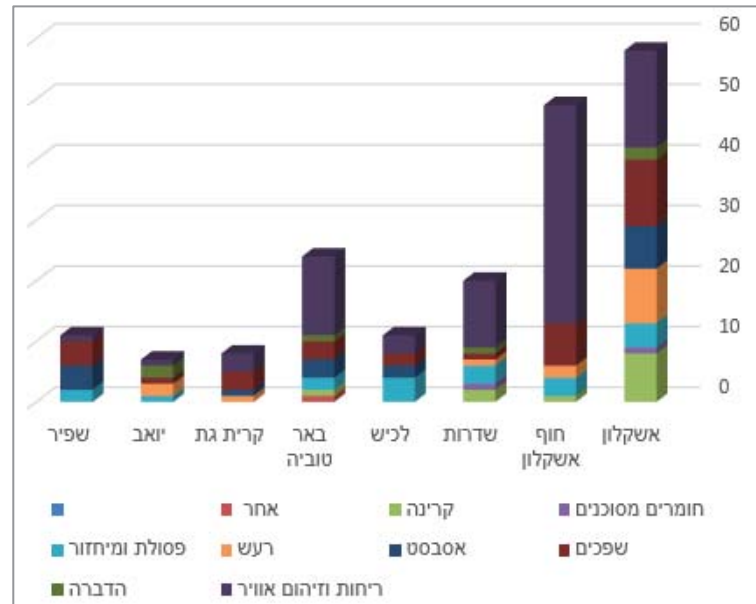
סוג התלונה	כמות
ריחות וזיהום אוויר	94
שפכים	38
פסולת ומחזור	20
אסבסט	19
רעש	15
קרינה	13
הדברה	9
חומרים מסוכנים	2
אחר	1

איור 2- פניות ציבור 2016 - יישובי הנפה (נתוני האיגוד) - פילוח לפי נושאים.

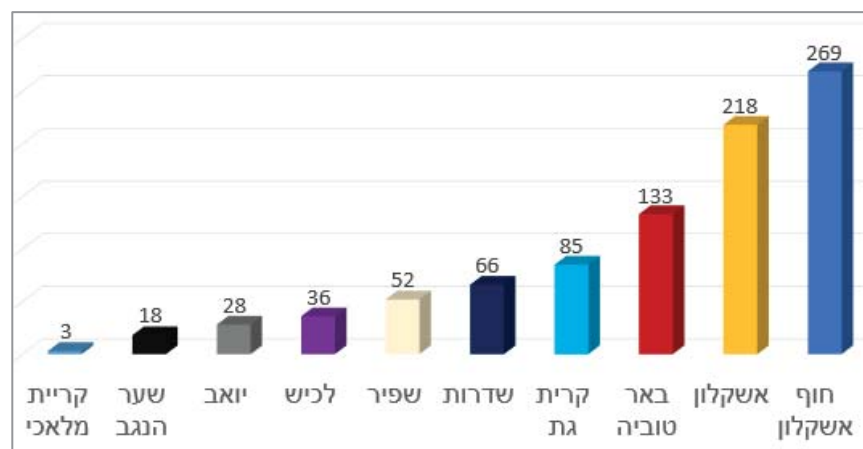
הערה: נתוני מטרדי ריחות וזיהום אוויר באיגוד כוללים גם את הסביבה החקלאית

התפלגות לפי רשויות

להלן התפלגות הפניות לפי רשויות. ראה פירוט בהמשך.

איור 3- סיווג פניות מתועדות שהתקבלו באיגוד לפי רשויות ומקור מטרד.

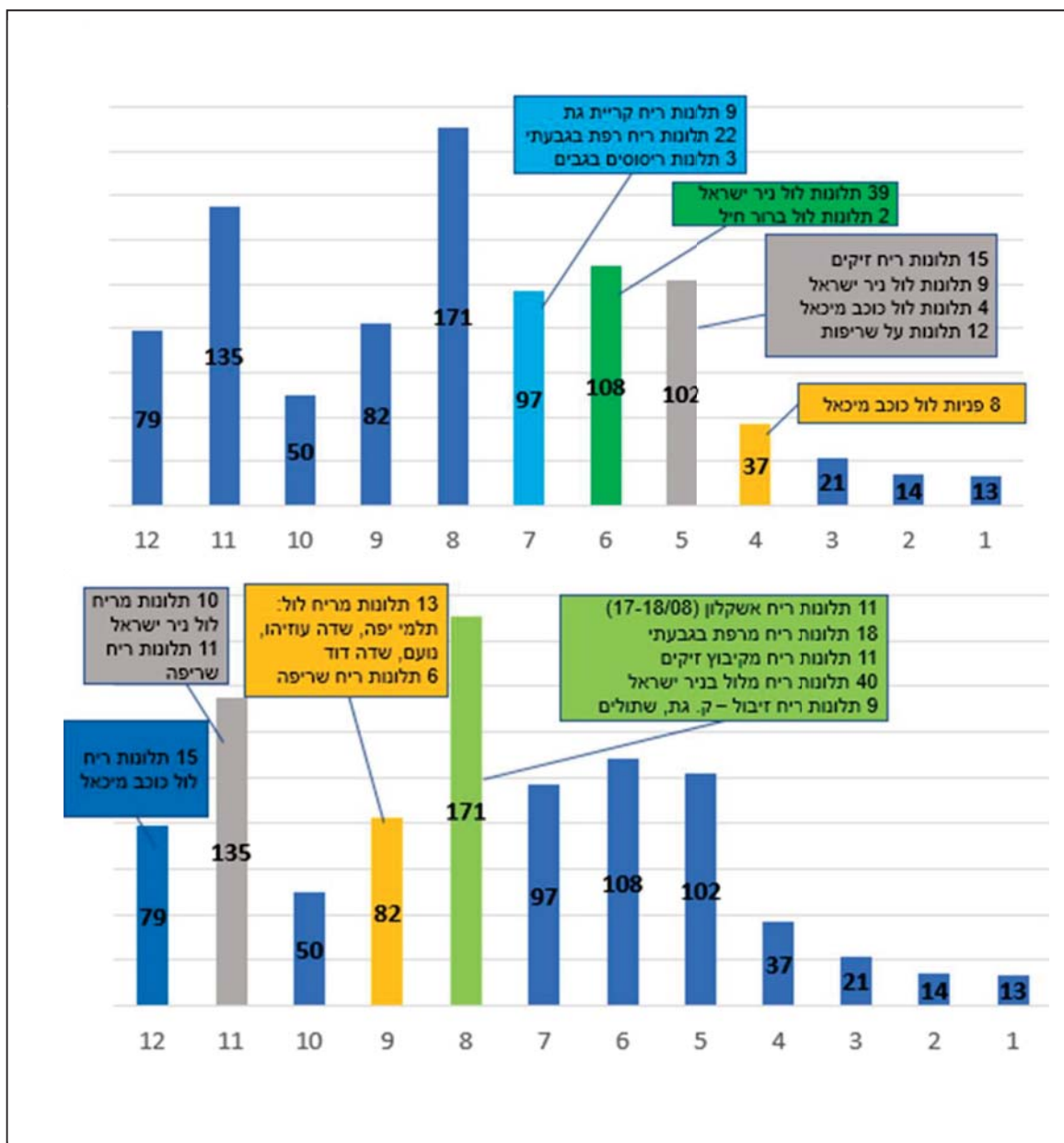

איור 4- התפלגות הפניות שהתקבלו במחוז לפי רשויות.

התפלגות לפי חודשים

להלן התפלגות הפניות לפי חודשים. ניתן להבחין בריכוזי תלונות ריחות בנושאים הבאים:

- מטרדי ריח מלולים מדי מספר חודשים (ככל הנראה בסמוך לסיום מדגר)
- מטרדי ריח מרפת בישוב גבעתי בחודשים יולי-אוגוסט
- ריח שריפות בחודשים מאי, ספט' ונוב' מהרשויות לכיש (יד נתן, שדה משה, שקף), יואב (רבדים, סגולה, כפר הרי"ף), שפיר (אבן שמואל) ובאר טוביה (שדה עוזיהו)
- ריח זיבול בחודש אוגוסט.

איור 5- התפלגות הפניות שהתקבלו במחוז לפי חודשים

מאפיינים מרכזיים

פניות תושבי אשקלון

הנושאים העיקריים של הפניות הם בתחום מפגעי זיהום אוויר, שפכים רעש וקרינה. ריח זיהום אוויר: התקבלו כ- 15 תלונות ללא מאפיין מובהק (עסקי מזון, דישון, פיזור נסורת וכו'). למחוז התקבלו מספר פניות בנושא תחנת הכוח רוטנברג (עשן ואבק פחם). שפכים: התקבלו 10 תלונות. רעש: התקבלו 9 תלונות שהתייחסו למטרדי רעש - ממנועי מיזוג וקירור מבתי עסק. במרבית התלונות לא נמצאה חריגה מהתקנות. קרינה: התקבלו 8 פניות בנוגע לבדיקת קרינה מאנטנות סלולריות ובדיקת שדה מגנטי בקרבת שנאים ומוקדי רשת החשמל. בוצעו בדיקות קרינה ולא נמצאו חריגות.

פניות תושבי קריית גת

התקבלו למעלה מ- 30 פניות בנושא מטרדי ריח. מקור מרביתן מסביבה חקלאית ביישובי הסביבה.

פניות תושבי שדרות

בשנת 2016 התקבלו באיגוד כ- 10 תלונות בנושא מטרדי ריח. נצברו גם כ- 10 תלונות בנושא שפכים.

פניות תושבי מועצה אזורית חוף אשקלון

מהישובים ניר ישראל, כוכב מיכאל, תלמי יפה ומשען התקבלו מספר רב של פניות לאיגוד ולמחוז על מטרדי ריח מלולים. מהישוב זיקים התקבלו 40 תלונות למחוז על ריח דלק/גז. מכרמיה ומבקיעים התקבלו 7 תלונות נוספות בנושא זה. התקבלו 10 פניות למחוז בנושא שפכים.

פניות תושבי מועצה אזורית באר טוביה

מהישוב **גבעתי** התקבלו למעלה מ- 40 תלונות **למטרדי ריח מרפת בחדשים יולי-אוגוסט**.
תימורים - מספר תלונות על **שפכים לנחל האלה** בתאריכים שונים.
מהישוב **שתולים** התקבלו במחוז 6 תלונות על מטרדי ריח וקומפוסט.
כמו-כן, דווחו על 7 מפגעי **אסבסט** ב- 4 ישובים ברשות.

פניות תושבי מועצה אזורית שפיר

התקבלו מס' תלונות בנושא **מטרדי ריח באבן שמואל** **מסביבה חקלאית ושריפות** בישובים סמוכים.
התקבלו 7 פניות ממושב **נועם**, מרביתן עקב מטרדי ריח שמקורם בלול התקבלו מפונה אחד.

פניות תושבי מועצה אזורית לכיש

מרבית הפניות התקבלו בנושא **פסולת ושריפת גזם/פסולת**.

פניות תושבי מועצה אזורית יואב

התקבלו מספר תלונות **בכפר מנחם** בגין **ריסוסים**.
ברבדים התקבלו מס' פניות בנושא **ריח שריפות**. בישוב התקבלו בנוסף פניות על מטרדי **עשן קמינים**. הועברה מדיניות אגף אוויר במשרד להגנת הסביבה בנוגע להסקה ביתית. כמו-כן, הועברה הצעה של הוועדה לאיכות הסביבה ברבדים לנושא קמיני עץ הכוללת קיום דיון ייעודי והפצת מידע בערוצי התקשורת בישוב (קהילנט, מקומי, דף מידע, פייסבוק) לגבי הנזקים בשימוש בקמינים.

יעדים:

1. שיפור המעקב והדיווח אחר פניות הציבור והטיפול בהן.
2. בחינת רכש תוכנה לצורך שיפור השרות והמענה.
3. מעורבות בוועדות איכות סביבה רשותיות לקידום הטיפול.

מחלקת חינוך וקהילה

חינוך סביבתי וקהילה

מטרה

מטרת הפעילות בתחום החינוך הסביבתי והקיימות באיגוד הינה לקדם מודעות לנושאי איכות הסביבה, לעודד ולהטמיע אורח חיים מקיים ועשייה סביבתית בקרב תלמידים ותושבים ברשויות המקומיות החברות באיגוד.

יעדים

יעדי הפעילות כוללים:

- א. סיוע מקצועי בהגשת קולות קוראים לחינוך סביבתי במערכת החינוך ובקהילה.
- ב. פיתוח והשתתפות ביוזמות חינוכיות בנושאי קיימות ואיכות סביבה.
- ג. ליווי מקצועי של בתי הספר בתהליך ההסמכה כמוסדות חינוך ירוקים.
- ד. מרכז השתלמויות לצוותי הוראה – כלל ארצי.
- ה. חברות בוועדות ציבוריות לאיכות הסביבה.

חינוך

תפקיד מנהל מחלקת חינוך וקהילה אויש בספט' 2016, לאחר כשנה ללא רכז חינוך סביבתי. לצד הפעילות, הרבעון האחרון של שנת עבודה 2016 התאפיין בביקורי היכרות וביקורים לימודיים בנפה ומחוצה לה.

בתי ספר ירוקים

ביצענו מיפוי של בתי ספר שהחלו בהערכות להסמכה לבית ספר ירוק לפני 2015 (במסגרת המענה לקולות קוראים) וטרם נגשו. ישנם 8 בתי ספר ב- 6 רשויות. המיפוי סייע בגיבוש תוכנית לקידום ההסמכה בבתי ספר אלו בשנ"ע 2017-2018.

החלטת ממשלה 2025 – יוזמות בית ספריות

- בעקבות פנייתנו ניתנה הארכה המועד למימוש תקציבי התמיכות של המשרד להגנת הסביבה ביוזמות סביבתיות בבתי ספר עד סוף שנת 2017. ההארכה אפשרה מימוש יתרת תקציב התמיכות על סך של כחצי מיליון ₪ לכלל רשויות האיגוד – ללא צורך בהשתתפות עצמית.
- הוצאנו לפועל תכנית התייעלות אנרגטית בעיריית שדרות במסגרת מענה ליוזמות בית-ספריות ("צוק איתן"). התוכנית תופעל ב- 3 בתי ספר: גיל רבין, מדעים תורני ומדעים אלון, והיא כוללת רכש ציוד, סקר בשיתוף ההורים, הדרכת צוות המורים והפעלות לתלמידים.

שדרות – פעילות במסגרת יום שיא בתוכנית "התייעלות אנרגטית"

קול קורא לחינוך סביבתי 2014

- בעקבות פנייתנו ניתנה הארכה למימוש הקול הקורא הנדון עבור שלוש רשויות. ייתרת גובה התמיכה הינה כ- 220,000 ₪. פרק הזמן למימוש היה כחודש.
- הוצאנו לפועל פסטיבל סביבתי בשכונת נווה אשכול בשדרות שבו השתתפו כאלף תושבים. האירוע הינו חלק מפעילות המשך שתתקיים בסיוע הגרעין הסטודנטיאלי בשכונה – "תוצרת הארץ".

שדרות – "פסטיבל אקו" שכונת נווה אשכול

- **שדרות – שבוע המצוינות** – שילבנו תכנים סביבתיים במסגרת שבוע המצוינות במערכת החינוך (4-9/06) שזכו למשוב מצוין מצד הצוות החינוכי:
- **"סביבה בהמחשה"** – המחשת נושא איכות הסביבה באמצעות עזרים ודגמים בסביבה הקרובה. הפעילות הועברה ב- 7 בתי ספר.
- **"הבניין הירוק"** – הצגה לגיל הרך בנושא חינוך לקיימות והגנה על הסביבה. ההצגה הופקה ע"י האיגוד הועברה לכ- 30 גנים וכיתות א' ו- ב'.

קול קורא 2016-

- **הקול הקורא דן בתמיכות לשנת הלימודים תשע"ח.** נערכו פגישות מקדימות עם כלל הרשויות, בעוד שלוש רשויות בנפה לא הגישו בקשת תמיכה. בבקשה של אחת הרשויות נעשתה טעות בהזנה.

התוכנית המשולבת לקיימות

התוכנית נועדה להטמעת החינוך לקיימות במערכת החינוך ומופעלת במשולב ע"י המשרד להגנת הסביבה ומשרד החינוך. האיגוד אירח לראשונה את מנהלי בתי הספר במחוז דרום המשתתפים בתוכנית השנה. בנפה משתתפים בתי ספר מאשקלון (מקיף א'), קריית גת (אפרים בן דוד), שדרות (גיל רבין) וחוף אשקלון (ניצן). בי"ס מקיף א' מאשקלון אף הוסמך השנה לבית ספר ירוק מתמיד. במפגש הוצגו ע"י בכירים עיקרי התוכנית. האיגוד הציג את פעילותו לקידום הנושא בתחום לטובת רשויות בנפה.

מפגש פתיחה מנהלי בתי ספר במחוז דרום בתוכנית המשולבת

עידוד השתתפות במיזמים חינוכיים סביבתיים/בינלאומיים

קיימות מספר פלטפורמות ארציות/בינלאומיות לקידום החינוך הסביבתי. האיגוד מעודד הצטרפות למפעלים אלו ע"י פרסום מקדים ועדכוני סטאטוס.

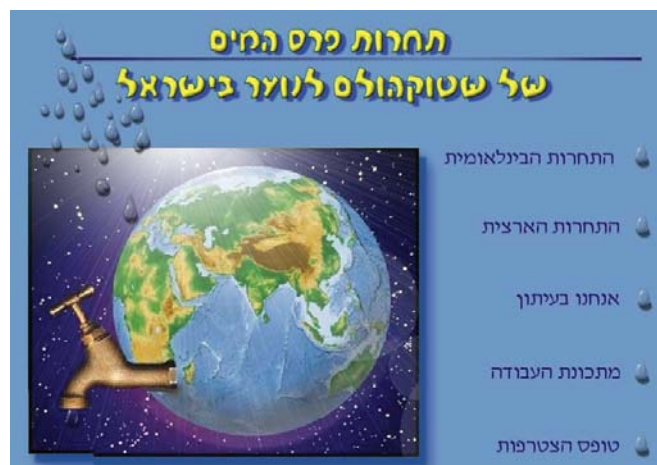
חידון "סובב ישראל" - חט"ב, אירוע חינוכי וחוויתי שהמשתתפים בו "יעסקו בסוגיות ובדילמות אקולוגיות וחברתיות העומדות על סדר היום הציבורי במדינת ישראל".

תחרות צילום - "ישראל בעין גאוגרפית" - תיכון, מטרתה "לעודד את התלמידים להתבונן ולהכיר את יחסי הגומלין בין האדם לסביבה מנקודת מבטם האישית באמצעות המצלמה".

תחרות כתיבה תורנית - חט"ב מובל ע"י אמי"ת המר רחובות. כולל גם קטגוריה "תיקון עולם" הדן בקיימות.

חידון קק"ל - "ציונות, אדם, סביבה" - יסודי

תחרות פרס המים של שטוקהולם לנוער - תיכון.

תחרות יצירה תורנית תשע"ז

קריית החינוך אמ"ת חדר רחובות בפתח רמת אמי"ת מחנכת את תלמידי כחול חט"ב חדרל בתי המדרס הצרף. לימוד חלק מהיום של תוכנית עבודה ומועדים בנושאי יצירה תורנית, חמשתים בחיבור שכן תחרות למציאת חיים.

מיוזם זה חינו חלק ממחקר כללי של מועצת ערים של התורה בחברת חיים, הוא לעמוד על כנס את ערכה של היצירה האישית והחברתית והחברתית למעשה במרחבי הקודש.

לפרטים ובירורים נא לשלוח לאימייל: amit@amit.org.il או amit@amit.org.il

יום מלא, כיתה ב' חט"ב, ספר, טלפון או אימייל ליצירת קשר

הרישום ייעשה עד תאריך 17.1.17

התגובה העבודה נדר תאריך 17.1.17

לפרטים נוספים ניתן לפנות לאנשי סיוע - רב חצונית 050-2080537

אח"י ב"ח הנהל אשכול

חבר רפי חסון
הנהל קריית החינוך אשכול

שנת ירושלים

ישראל 2017

החידון הארצי בגאוגרפיה וסביבה לכיתות ז'-ט'

החידון הארצי בגאוגרפיה וסביבה הוא תחרות חינוכית וספורטית שתתקיים ב-21.03.2017

החידון הארצי בגאוגרפיה וסביבה הוא תחרות חינוכית וספורטית שתתקיים ב-21.03.2017

החידון הארצי בגאוגרפיה וסביבה הוא תחרות חינוכית וספורטית שתתקיים ב-21.03.2017

החידון הארצי בגאוגרפיה וסביבה הוא תחרות חינוכית וספורטית שתתקיים ב-21.03.2017

תוכנית GLOBE – הינה תוכנית של NASA ללמידת תחום המדעים בהקשר סביבתי. התוכנית כוללת: איסוף נתוני מזג האוויר והזנתם לאתר NASA, ביצוע פרויקטי חקר משותפים ותחרויות בינלאומיות שנתיים. ישנם מספר בתי ספר בנפה המשתתפים בתוכנית. ב- 2016 האיגוד תמך וליווה הקמת עמדה עבור **תיכון שקמה מיד מדכי**. ב- 2017 הגשנו בקשה במסגרת הקרן ליוזמות חינוכיות וקרן ICA להרחבת הפעילות.

עמדות GLOBE לניטור נתונים מטאורולוגיים

יעדים 2017

1. לפעול למימוש תמיכות המשרד להגנת הסביבה לחינוך לקיימות במסגרת קול קורא 2014 עבור 3 רשויות.
2. לפעול למימוש תמיכות המשרד להגנת הסביבה לחינוך לקיימות במסגרת ה.מ. 2025 (יוזמות בית ספריות).
3. לעקוב אחר מימוש התמיכות במסגרת קול קורא 2015.
4. לעקוב אחר אישור קול קורא 2016 ל- 7 רשויות.
5. להכין "תוכנית חילוץ" לבתי ספר שהחלו להיערך להסמכה לבית ספר ירוק לפני למעלה משנה (8 בתי ספר) – כולל ליווי ותמיכה בהכנת התיק לוועדה.
6. להכין מענה לקול קורא 2017 לפחות לשתי רשויות.

מרכז השתלמויות

באיגוד קיים מרכז ההדרכה שבו מועברים קורסים, סיורים וסמינרים בנושאי קיימות לצוותי הוראה. הקורסים מוכרים לגמול השתלמות לאוכלוסיות השונות: אופק חדש, עז לתמורה והעולם הישן.

בשנת 2016 העברנו 23 קורסים מקוונים, סיורים לימודיים וסמינרים ל- 1251 משתלמים. הקורסים הועברו ע"י קבלן משנה - חב' "עתיד ירוק".

מס קורס	שם הקורס	משתלמים	מס' שעות	מועד מתיחה	מועד סיום
1	הסביבה בה אנו חיים	62	56 ש' עם ציון	5/11/15	5/2/16-
2	טבע וסביבה במישור החוף	80	56 ש' עם ציון	15/11/15	17/1/16-
3	מזון תזונה ובריאות	57	56 ש' עם ציון	16/11/15	11/1/16-
4	לעובדה ולשומרה	53	56 ש' עם ציון	20/12/15	28/2/16-
5	חדש ישן ומחדש-מחזור	68	56 ש' עם ציון	22/12/15	23/2/16-
6	אדם וטבע	84	56 ש' עם ציון	1/1/16	1/4/16-
7	בנייה ירוקה	67	56 ש' עם ציון	15/1/16	18/4/16-
8	חינוך לקיימות	53	56 ש' עם ציון	7/2/16	17/4/16-
9	סביבה בריאה	63	56 ש' עם ציון	25/2/16	26/5/16-
10	אדם, טבע וסביבה בנגב	77	56 ש' עם ציון	1/3/16	30/5/16
11	שימוש מושכל במשאבים	70	56 ש' עם ציון	4/5/16	29/6/16-
קורסי קיץ 2016					
12	חינוך סביבתי	52	56 ש' עם ציון	5/6/16	21/8/16
13	הסביבה בה אנו חיים 2	22	56 ש' עם ציון	15/6/16	10/8/16
14	טבע וסביבה במישור החוף 2	26	56 ש' עם ציון	3/7/16	21/8/16
15	חדש ישן ומחדש-מחזור 2	24	56 ש' עם ציון	10/7/16	21/8/16
16	התזונה במעגלי החיים	37	56 ש' עם ציון	4/7/16	22/8/16
17	סביבה וערכים	41	56 ש' עם ציון	17/7/16	22/8/16
18	סביבה גלובלית	90	56 ש' עם ציון	1/5/16	30/6/16
19	המים בישראל	80	56 ש' עם ציון	7/7/16	22/8/16
תשע"ז					
20	הסביבה בה אנו חיים	62	56 ש' עם ציון	6/11/16	20/12/16
21	חינוך לקיימות	53	56 ש' עם ציון	14/11/16	20.12.16
22	אדם וטבע	84	56 ש' עם ציון	27/10/16	29/12/16
קורס מרוכז בחנוכה					
23	טבע וסביבה בחבל לכיש	14	30 ש' עם ציון	26/12/16	28/12/16

מרכז ההדרכה - קורסים, סיורים וסמינרים בשנת 2016

מרכז ההדרכה היה מוכר למתן גמול השתלמות גם לעובדי המגזר הציבורי עד יוני 2011. ההכרה הוסרה עקב הדרישה לקיום 3 כיתות לימוד. נעשתה פנייה להחרגה שנענתה בשלילה. בכוונתנו לחתום "חוזה מסגרת" לשכירת אתר מתאים ("תשלום תמורת שימוש בלבד") באחד מהמתנ"סים בנפה.

יעדים 2017

1. לרכוש ולהטמיע שימוש במערכת רישום, סליקה והנפקת חשבוניות.
2. הכרה לגמול השתלמות לעובדי המגזר הציבורי.

קהילה

תמיכות האיגוד - האיגוד תמך ב- 9 רשויות בפעילות קהילתית וחינוכית

אשקלון	פעילות ביום הניקיון הבינלאומי
קריית גת	הנהגות ירוקות + פסטיבל קיימות
קריית מלאכי	פסטיבל אביב 2
באר טוביה	חינוך לקיימות
חוף אשקלון	התייעלות אנרגטית
יואב	בית ספר אהל - גינה לימודית וכיתת חוץ
לכיש	התייעלות אנרגטית
שער הנגב	שבוע איכות הסביבה - סביבתי זה אני
שפיר	פסטיבל - יחד שבטי ישראל

צעדת חוף אשקלון 2016 - הצעדה התקיימה במרץ 2016 מקיבוץ גברעם לחוליקאת ב - "שביל האור". במהלך הצעדה האיגוד הקים עמדת הפעלה בנושאים אקולוגיים לתלמידים שהשתתפו בצעדה.

הגנה על בעלי החיים ורווחתם - בשלהי 2016 האיגוד תמך באופן חריג בעיקור חתולי רחוב במספר רשויות. התמיכה נעשתה לאור פער תקצוב של משרד החקלאות וההכרה שהחינוך להגנה על בעלי חיים ורווחתם נמנה עם תחומי האחריות של המשרד להגנת הסביבה.

אתר האיגוד - במטרה לשפר את איכות השרות, זמינות המידע והנגישות פנינו לחדוש האתר. נקבע אתר זוכה - חברת Tyco.

ועדות ציבוריות - האיגוד משתתף בוועדות הציבוריות העוסקות באיכות הסביבה בנפה ברבעון האחרון הוחלף הנציג הקבוע של האיגוד בוועדות. ראה הרחבה בפרק תכנון סביבתי.

יעדים 2017

1. להדק ממשקים עם שותפויות ערים תאומות.
2. לשלב פעילות קהילתית וחינוכית במענה ל- שפ"פים וניקוז נחלים.
3. העלאה לאוויר של אתר חדש לאיגוד.

מחלקת תעשיות

תעשיות

הפעילות התעשייתית והעסקית של המפעלים והעסקים השונים בנפת אשקלון גורמת או עלולה לגרום למפגעים סביבתיים מסוגים שונים. בנוסף לתעשיות הגדולות כגון תחנת הכוח "רוטנברג", קצא"א, תש"ן, קרלסברג ועוד אשר מרוכזות באזור התעשייה הדרומי של אשקלון קיימים ברשויות המקומיות של איגוד הערים מספר רב של מפעלים ועסקים שונים העוסקים במגוון תחומים. הם ממוקמים בחלקם באזורי תעשייה או באזורים מעורבים (תעשייה ומסחר) ואף באזורי מגורים (מושבים וקיבוצים).

האיגוד מטפל במפגעים סביבתיים מתעשיות, עסקים ומוסדות, בשיתוף עם מחלקות שונות ברשויות המקומיות וכן עם המשרד להגנת הסביבה. בכל הקשור למפעלים ולעסקים הללו מעורבות האיגוד מתמקדת בנושאים כמו איכות האוויר, ריח, חומרים מסוכנים, פסולת ושפכים תעשייתיים.

הטיפול במפגעים סביבתיים ומניעתם מתבסס על חוקים ותקנות הקיימים ברמה המקומית והארצית, כגון חוקי עזר עירוניים, חוק רישוי עסקים והתקנות מכוחו, החוק למניעת מפגעים, חוק אוויר נקי, חוק חומרים מסוכנים, חוק שמירת הניקיון ועוד רבים.

אופן העבודה מול התעשייה מתבטא בפיקוח ומעורבות האיגוד בכל הקשור לפעילות המפעלים השונים לרבות עמידה בתנאים הקבועים בהיתרי הרעלים, רישיון עסק, היתר פליטה, מתן חוות דעת להיתרי בנייה, מתן תנאים ברישיון העסק, בחינת נהלים סביבתיים פנימיים ככל שנדרש המלצה למשרד להגנת הסביבה לביצוע אכיפה.

תחנות הכוח שבפיקוח האיגוד:

- האיגוד מונה ע"י השר להגנת הסביבה כמפקח על תחנות הכוח ומלווה בשלב התכנון ובשלב ההפעלה על תחנות הכוח בנפת אשקלון.
- נתוני הפליטה מהארובות של 6 תחנות הכוח שבתחומי נפת אשקלון מועברים למרכז הבקרה באיגוד.
- האיגוד משתתף בוועדות ההיגוי המחוזיות והארציות.
- האיגוד מפקח בשיתוף המשרד להגנת הסביבה אחר עמידה בתנאי היתר הפליטה של 6 תחנות הכוח בתחום נפת אשקלון.

חומרים מסוכנים

האיגוד פועל לצמצום ומניעה של אירועי חומרים מסוכנים העלולים לפגוע בסביבה באמצעות תכנית פיקוח על המפעלים ושיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות, מכבי אש, משרד הבריאות והמשרד להגנת הסביבה.

האיגוד מבצע כוננות סביבה ומתפקד כמגיב מגיב שני באירועי חומרים מסוכנים, 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע באמצעות מכשירי ניטור, גילוי וזיהוי ובעזרת כל אמצעי המיגון הנדרשים לטיפול באירועים אלו.

- בנפה מצויים 173 עסקים הנדרשים המחזיקים חומרים מסוכנים ונדרשים בהיתר רעלים.
- בנובמבר 2016 בוצע תרגיל חירום במועצה אזורית באר טוביה בשיתוף כל הגורמים הרלוונטיים אשר דימה פגיעת טיל במיכל אמוניה במפעל תופאפ.

היתר פליטה

להלן רשימת המפעלים ותחנות הכוח בנפת אשקלון אשר ברשותם היתר פליטה:

א. בנפת אשקלון קיימות 6 תחנות כוח פעילות:

1. אשקלון: רוטנברג 1+2 - 1,100 מגה-וואט
- אשקלון: רוטנברג 3+4 - 1,100 מגה-וואט
2. אשקלון: מתקן התפלה - 82 מגה-וואט
3. מ.א. יואב: צפית - 590 מגה-וואט
4. מ.א. שפיר: איתן - 40 מגה-וואט
5. אשקלון: דוראד - 800 מגה-וואט
6. מ.א. יואב: דליה - 800 מגה-וואט

תחנות חדשות ובהקמה :

- קריית-גת: אלון מרכזי אנרגיה גת - 55 מגה-וואט
- באר טוביה - IPM - 400 מגה וואט (תחנת כוח עתידית)
- נתוני הפליטה של 6 מתחנות כוח שבתחומי נפת אשקלון מועברים למרכז הבקרה באיגוד.

ב. מפעלים

כ.צ.ט	חד אסף מתכות בע"מ
כ.צ.ט נוביס	פקר יד פז מפעלי גילון בע"מ אשקלון
מעבדות שרון	פקר יד פז מפעלי גילון בע"מ קריית מלאכי
קרלסברג מבשלות בירה	יהודה פלדות (ערגול דרום) בני עייש
צלפ תעשיות	אומן יציקות
בי.ג'י טכנולוגיות קיבוץ גוברין	סוגת + תחנת כוח אלון מרכזי אנרגיה
עמגל	צח שרפון
	אינטל

דוגמאות לפעילות המחלקה

- **קצא"א** – בפברואר 2016 חברת קצא"א הגישה בקשה להיתר לבניית 9 מכלי אחסון דלק גולמי ובכך בעצם ביקשה להרחיב את פעילותה ב-40%. לבקשה זו עלולות להיות השפעות סביבתיות משמעותיות.
עקב פעילות אינטנסיבית של האיגוד לרבות בחינת המסמך הסביבתי שהוגש ע"י קצא"א במסגרת בקשתה להרחבת פעילות, קצא"א חויבה להקים שתי תחנות ניטור לזיהום אוויר (באשקלון ובמועצה האזורית חוף אשקלון), אשר יחוברו למרכז הבקרה של האיגוד החל מאוגוסט 2017.
בנוסף, לאור דרישתנו, לראשונה התקיים דיון ציבורי בפני מוסד התכנון, בבקשה של קצא"א להרחבת פעילותה תוך הקמת מיכלי אחסון נוספים.
עד היום, בקשותיה של קצא"א נדונו והוכרעו מבלי שניתנה הזדמנות לציבור התושבים להביע את עמדתם (וזאת לאור הוראות חוק הזיכיון אשר פוטר את חברת קצא"א מהצורך לקיים הליך תכנוני בכל הנוגע לפעילותה).
במסגרת זו, המשרד להגנת הסביבה הטמיע את כל ההערות והדרישות הסביבתיות שהציב האיגוד, וזאת כתנאי לאישור הרחבת הפעילות של קצא"א. מדובר בדרישות אופרטיביות בעלות חשיבות סביבתית רבה, ואנו נפעל לוודא כי הן מקוימות.
פעילות האיגוד כללה, בין היתר, בחינה מעמיקה של המסמכים הסביבתיים המורכבים שהוגשו על ידי קצא"א וגיבוש דרישות סביבתיות על ידי הצוות המקצועי של האיגוד ושכנוע הדרג המקצועי הבכיר במשרד להגנת הסביבה להטמיע דרישות אלה.
כמו כן, האיגוד קיים פגישות עם גורמים בדרגים שונים, לרבות פגישה עם השר להגנת הסביבה, מר זאב אלקין, אשר בעקבותיה הועברה בקשת קצא"א לדיון ציבורי בוועדה המחוזית, בה הצגנו את עמדתנו.
- **אוסם** – לאור תלונות ציבור חוזרות ונשנות בגין מטרדי רעש וריח מתושבים בשכונה הסמוכה למפעל בשדרות, האיגוד מנהל הליך פיקוח אינטנסיבי מול המפעל.
- **מעוף מעיין יסכה והדס יסכה** – המחוז בשיתוף עם האיגוד מנהל הליך אכיפה מול המשחטות "הדס יסכה" באשקלון ו"מעוף מעיין יסכה" בבאר טוביה בגין עבודה ללא רישיון עסק, הזרמות תמלחת בניגוד לחוק ואירועים חוזרים של גלישות שפכים למערכת הניקוז והזרמת שפכים אסורים למט"שים.
- **תובל תעשיות** – לאור תלונות ציבור חוזרות ונשנות בגין מטרדי ריח, האיגוד מנהל הליך פיקוח אינטנסיבי מול המפעל לרבות הנחיות אופרטיביות.

- תחנת הכוח "רוטנברג" – המחוז בשיתוף עם האיגוד מנהל הליך אכיפה מול תחנת הכוח "רוטנברג" לאור אירועים חוזרים של פיזור אבק פחם במאגר הפחם.

- ג'אנסטיל – מפעל לייצור נגררים באזור התעשייה הדרומי באשקלון עליו ישנן תלונות ממפעלים שכנים בנוגע למטרדי ריחות מצבעים וממיסים. האיגוד בשיתוף עם המשרד להגנת הסביבה מנהלים הליך פיקוח מול המפעל.

פילוח עסקים בדירוג C בנפת אשקלון

בנפת אשקלון למעלה מ- 1000 עסקים המסווגים בדירוג C אשר מתן התנאים ברישיון העסק שלהם ופיקוח על העמידה בתנאים אלו הינה באחריות ובסמכות האיגוד. במהלך 2016 בוצעו סיורי פיקוח בלמעלה מ- 200 עסקי C.

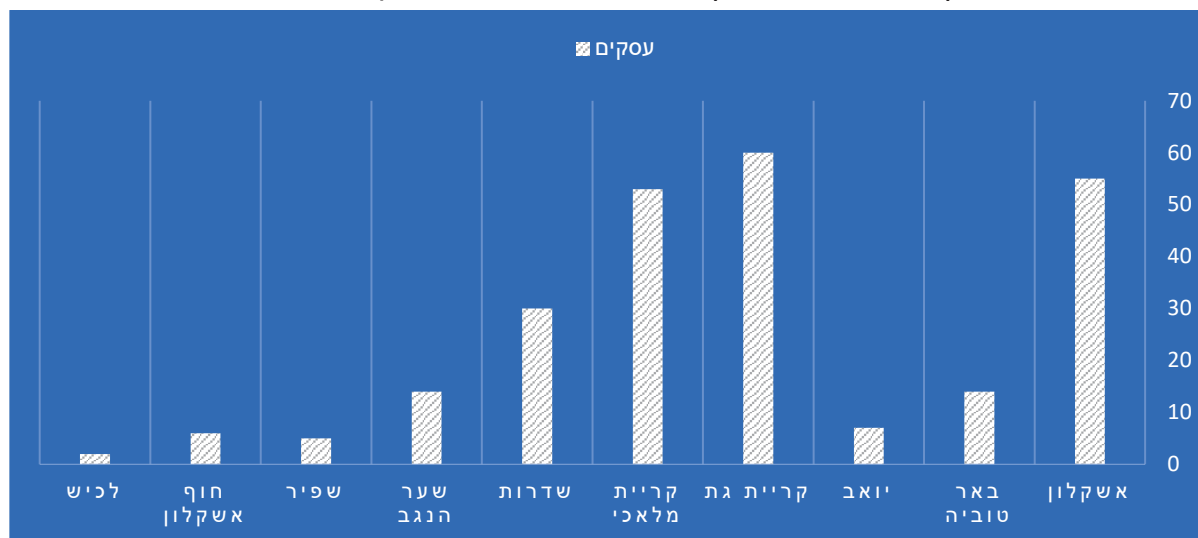

איור 1 – פילוח עסקי C בנפת אשקלון עפ"י רשויות

☒ סה"כ עד כה (מספטמבר 2016) בוצע פיקוח בכ - 245 עסקים מדירוג A+B+C

פיקוח בעסקים על פי רשויות

טבלה 1 – סה"כ פיקוח על 245 עסקים דירוג A+B+C ברבעון 4 של שנת 2016.

סיורי פיקוח ואכיפה

במטרה לבחון האם המפעלים עומדים בתנאים הקבועים בתנאי רישיון העסק, היתרי רעלים, היתרי פליטה ושאר התנאים הסביבתיים, מחלקת תעשייה ביצעה במהלך השנה מגוון סיורים במפעלים אשר במהלכם נבדקו המפעלים בצורה רוחבית בהתאם לתנאים. בשנת 2016 טיפל האיגוד ברישיונות ובקשות לרישיון עסק אשר עברו ממחלקות רישוי עסקים של הרשויות המקומיות להליך רישוי סטנדרטי, פרט לבקשות שהוגשו לאיגוד בהיותו גורם רישוי לפריטי C שעליהם הוסמכנו, האיגוד ערך סיורי ביקורת ובמסגרת רישוי עסק ותלונות ציבור בעסקים שבהם נדרשו דרישות סביבתיות לדוגמה: נאסר לצבוע מחוץ לכותלי העסק עסקים מסוג מסגרות נגריות מוסכי פחחות, פנצ'ריות. מטרת תנאי המסגרת היא להעניק מעטפת אחידה בדרישות הניתנות לעסקים שבאותו ענף תעשייתי.

לדוגמה: מוסכים/ טיפולי רכב, חומרי גלם, נגריות, ייצור רהיטים, בתי קירור אחסון חומרים מסוכנים וחומרי הדברה אחרים. בהקשר זה, חשוב לציין שאיגוד ערים נותן מענה לנושאי הסביבה בהיבט המקומי ומהווה גוף מייעץ מקצועי סביבתי לרשויות. במקרים שאין תנאי מסגרת סביבתיים לעסקים, האיגוד פונה לגורמי הרישוי והאכיפה של הרשות המקומית ושל המשרד להגנת הסביבה וממליץ על הוספת תנאים סביבתיים ספציפית לפי העניין.

תנאים סביבתיים ברישיון העסק

להלן פריטי רישוי העסקים עבורם נפרט את עיקרי הדגשים הסביבתיים הנדרשים עפ"י חוק רישוי עסקים :

מוסכי מכונאות כללית

התנאים הסביבתיים לרישיון העסק מתייחסים למגוון תחומים. התחום העיקרי לעסקים מסוג זה הינו שפכים המכילים שמנים מינרליים. דרישת המשרד להגנת הסביבה היא שמשטחי התפעול בעסק יעמדו בדרישות הבאות: שיהיו עמידים בפני חלחול שמן ודלקים, יהיו מקורים, ויופרדו משאר שטחי העסק על ידי תעלות ניקוז לתשטיפים אל מתקן מפריד דלק/ שמן או לתעלות ניקוז לתשטיפים.

תעלות אלו יאפשרו זרימת תשטיפים ממשטחי התפעול למפריד השמן בכל עת, ויהיו עמידות בפני חלחול דלק ושמן.

הדרישה המרכזית הינה כי בעסק יותקן מפריד שמנים תיקני שיכיל את כמות שטיפת משטחי התפעול במוסך. שלמפריד יהיה שסתום סגירה למניעת יציאת תשטיפים מהמפריד, שיהיה בעל סגר בטחון המונע את פתיחתו. במפריד בו אין שסתום סגירה, יותקן אמצעי התרעה מסוג מד גובה או אמצעי אחר.

שמן משומש ייאסף במתקן לקליטת שמן משומש בנפח הדרוש ובתוך מאצרה ויסולק מהעסק בהתאם לתקנות למניעת מפגעים (שמן משומש) התשנ"ג 1993.

מוסכים / פחחות וצבע

התנאים הסביבתיים לרישיון העסק מתמקדים בעיקר בנושא איכות אויר ומניעת מטרדי ריחות וזיהום אויר עקב עבודות הצביעה במוסך.

העסק נדרש לא לפלוט מחוץ לתחומו גורמים לזיהום אויר או ריחות בלתי סבירים כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים התשכ"א - 1961. כמו כן אין לבצע עבודות צביעה, שיוף, ליטוש וכ"ד בשטח פתוח מחוץ למבנה העסק. עבודות מסוג זה שלא מתבצעות בתנור צביעה יבוצעו במבנה או בחלל עבודה סגור משלושה צדדים לפחות באופן שלא יגרם מפגע סביבתי של ריחות. התנאים מדגישים את הצורך שעבודות הצביעה והייבוש יבוצעו בתוך תנור אטום שמצויד במערכת סינון.

המוסכים נדרשים במסגרת התנאים להקפיד על נושא הפסולת והניקיון במוסך, לדוגמה: פסולת מסוכנת תפונה על פי התקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומ"ס) התשנ"א 1990, מצברים משומשים או פגומים יוחזרו ליצרן/ספק או יפוננו למפעל למחזור מורשה, גרוטאות רכב וחלקי רכב משומשים שאינם מיועדים לשימוש יועברו לאתר לסילוק פסולת בנין וגרוטאות רכב בהתאם להנחיות הרשות המקומית.

חשמלאות רכב

העסק חייב להקפיד על נושא אחסון ופינוי מצברים משומשים או פגומים. אלה יפוננו למפעל מחזור או ישלחו לאתר פסולת רעילה ברמת חובב בהתאם לתקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"א 1990.

יצור רהיטים ונגריות

התנאים הסביבתיים ברישוי עסקים לעיבוד עץ, אשר חלקם כוללים פעולות צביעה, קיים דגש על נושא איכות האוויר ולבעלי העסק יש אחריות על טיפול נאות באוויר היוצא מהעסק. מתקנים לעיבוד עץ כוללים מערכת יניקת אויר אל מחוץ לכותלי העסק, בעל העסק יצויד במערת שאיבת אויר לשק סינון חלקיקים או למתקן סינון אבק או נסורת ושמערכת שאיבת האוויר תפעל בכל עת בה מופעל מתקן עיבוד העץ. צביעה בהתזה, הדבקה וציפוי יבוצעו בחלל עבודה סגור מכל צדדיו מצויד במערכת יניקה אשר תחובר למתקן סינון לטיפות, רסס וריחות.

בתי קירור

בבתי קירור משתמשים באמוניה או בפריאונים. השימוש מתחלק בדרך כלל לפי גודל בית הקירור, בתי קירור קטנים משתמשים לרוב בפריאונים שהוא גז עמיד ומאושר לשימוש לצורכי קירור, לעומת בתי קירור גדולים המשתמשים באמוניה. תנאים לרישיון עסק מציבים דרישה הקובעת כי, במידה וכמות החומר עולה על המפורט בתקנות חומרים מסוכנים (סיווג ופטור), התשנ"ו 1996, הפעלת העסק מותרת אך ורק כאשר יש בידי הבעלים היתר רעלים כחוק, כנדרש בחוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג 1993.

מכבסות

מכבסה כללית, ללא ניקוי יבש מחויבת לעמוד באיכות שפכים המוזרמים לרשת הביוב העירונית, על פי תקנות רישוי עסקים (ריכוזי מלח בשפכים תעשייתיים), תקנות המים, מניעת זיהום מים. כמו כן, העסק ימנע מלגרום ריח חזק או בלתי סביר לסביבה. במקרה של מכבסות עם ניקוי יבש נדרש העסק בתנאים לרישיון להפעיל מכונות ניקוי מסוג חדש בלבד. לא יפעלו מכונה סגורה דור שני שאינה כוללת מעבה או אמצעי אחר לצורך מחזור חומרי פרכלורואתילן. המכונות לניקוי יבש בעסק יעמדו בדרישות התקן הישראלי ת"י 8230 דרישות בטיחות למכונות לניקוי יבש המשתמשות ב"פרכלורואתילן". שפכים ומי עיבוי שמקורם מפעילות מכונת ניקוי יבש לא יוזרמו למערכת הביוב הציבורית אלא יאספו במכלים נפרדים לצורך פינוי ליעד מאושר על פי התקנות.

דוגמאות למטרדי אבק ממפעלי בטון

האיגוד מטפל במפגעים סביבתיים מתעשיות, עסקים ומוסדות בשיתוף ומעורבות הרשות בנושאים כמו: פליטת אבק לאוויר, ייצור ואחסון, שינוע חומ"ס, פסולת תעשייתית ושפכים. יודגש כי מפעלי בטון מחויבים לפעול על פי התנאים הסביבתיים שברשיון העסק כפי שהוצבו להם על ידי המשרד להגנת הסביבה ואשר נבחנים מעת לעת בסיורים. דגשים מתוך התנאים הסביבתיים:

- רמת תחזוקה וניקיון של משטחי התפעול במפעל ינוקו בעזרת מטאטא מכני.
- ניקוי כביש הגישה למפעל ינוקה על ידי טאטואי בתדירות יום יומית במשך השבוע ופעמיים בחודש שביל הגישה להנסון יטופל במכשיר לשטיפה עם לחץ גבוה.
- קיימת אפשרות לבניית תעלת מים בשער הכניסה והיציאה למפעל "לטבילת הגלגלים" לפני נסיעה בכביש הגישה.
- חובה להרטיב את שביל הגישה במשך כל שעות העבודה, ובסוף יום העבודה ולטאטא בבובקט את שביל על מנת למנוע התעופפות אבק באזור.

הטיפול במפגעים סביבתיים מתבסס על חוקים סביבתיים ותקנות הקיימים ברמה המקומית וברמה הארצית כגון: חוקי עזר עירוניים, חוק רישוי עסקים ותקנות מכוחו של החוק למניעת מפגעים התשכ"א 1961.

תאי אגירת חומר הגלם ושאריות בטון במפעל בטון

שביל הכניסה והיציאה למפעל

עמדת הטענת הבטון

אסבסט

לאיגוד מגיעות פניות ציבור בנושא אסבסט המתייחסות ברוב המקרים לגגות או סככות במבנים פרטיים, מבני לולים, רפתות ומבני ציבור שנפגעו או נשרפו. כמו כן, מגיעות פניות ציבור ופניות מרשויות בנוגע למפגעי אסבסט המושלכים בשטחים פתוחים. הפניות מטופלות בהתאם להוראות החוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א – 2011.

- מפגע אסבסט מוגדר כאשר מתקיים אחד או יותר מהמקרים הבאים:
- פליטה של אבק נראה לעין הנגרמת מעבודת אסבסט.
 - אסבסט צמנט שרוף או מרוסק וכן אסבסט צמנט שבור במידה ניכרת.
 - אסבסט פריך חשוף לאוויר
 - מצבור של פסולת אסבסט חשוף לאוויר.

במקרה של אירוע או פנייה בנוגע למפגע אסבסט מסייע האיגוד לרשויות ולבעלי השטח במתן הנחיות לפינוי האסבסט על פי הוראות החוק. כמו כן מבצע האיגוד סיורי פיקוח לבדיקת הטיפול במפגעים אלו.

כל עוד מוצרי אסבסט צמנט במצב תקין לא שבור ואינו מתפורר ולא מתבצעות בהם עבודות ניסור קידוח וליטוש העלול לגרום להתפוררות החומר ולפיזורו באוויר. אין חובה לפי החוק להסיר אותם.

פלטות אסבסט צמנט שרוף

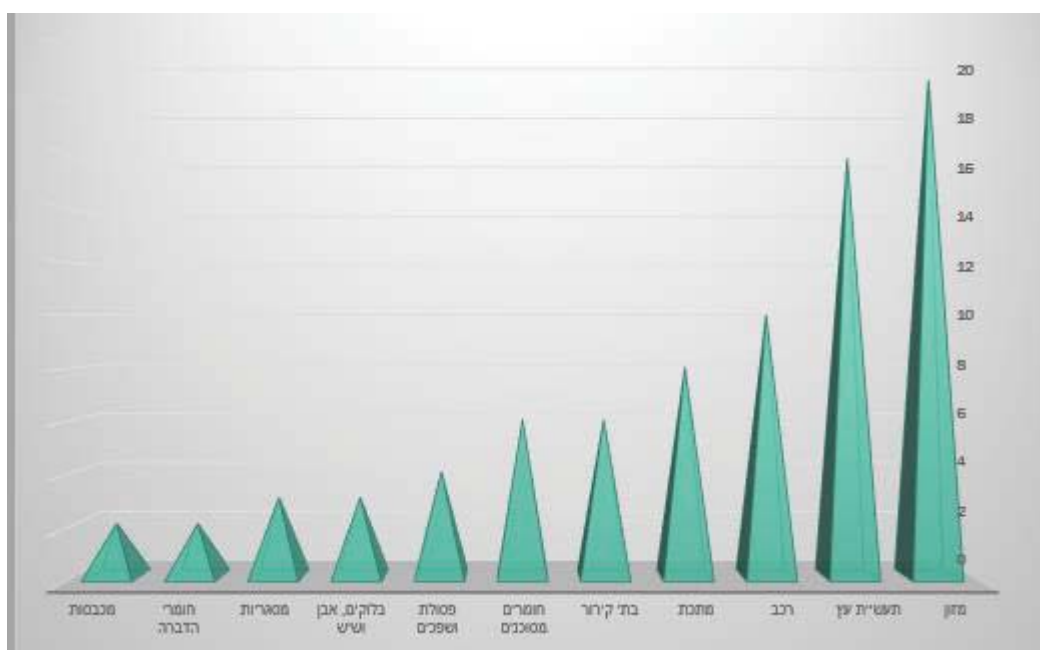

מחלקת תכנון סביבתי ורישוי עסקים

רישוי עסקים

ב- 5/11/2013 נכנסה בהדרגה רפורמת "הבר" ברישוי עסקים. נערכו שינויים בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) התשע"ג - 2013, השינויים נערכו בין השאר בנותני האישור ובפריטי הרישוי.

עם כניסת הרפורמה לתוקף פורסמו ברשומות ביום 20.10.2015, 11 מפרטים אחידים. במהלך שנת 2016 טיפל האיגוד ב- 79 פניות לבקשות רישיון עסק. עיקר הפניות התקבלו מעיריית קריית גת, אשקלון ומועצה אזורית באר טוביה בה מרוכזים אזורי התעשייה העיקריים מתוך 14 אזורי התעשייה במרחב נפת אשקלון.

איור 1 - בקשות שטופלו באיגוד, סווג לפי פרטי רישוי- שנת 2016

יעדים לשנת 2017 בתחום רישוי עסקים

מעקב אחר העסקים הטעונים אישור איכות הסביבה בתחומי האיגוד לרבות עסקים בינוניים וקטנים.

הרחבת תהליך שהחל באופן מסודר של ביצוע ביקורות במפעלים מקבוצת C תוך הוצאת דו"חות סיור והנחיות לתיקון ליקויים וממצאים היוצרים מטרדים סביבתיים וכן שימוש ברשימות תיוג (צ'ק ליסט) בעת ביצוע סיורים בעזרת טאבלט ייעודי. המשך הטמעת רפורמת הבר לרישוי עסקים.

עריכת השתלמות למנהלי ועובדי מחלקות רישוי עסקים ברשויות החברות באיגוד, במהלך ההשתלמות תחולק חוברת המפרטת את הנושאים הנבדקים בעת הסיורים בעסקים. חידוש תהליך הטמעת מערכת הרמה הייחודית שפותחה עבור איגוד ערים אשקלון.

תכנון סביבתי

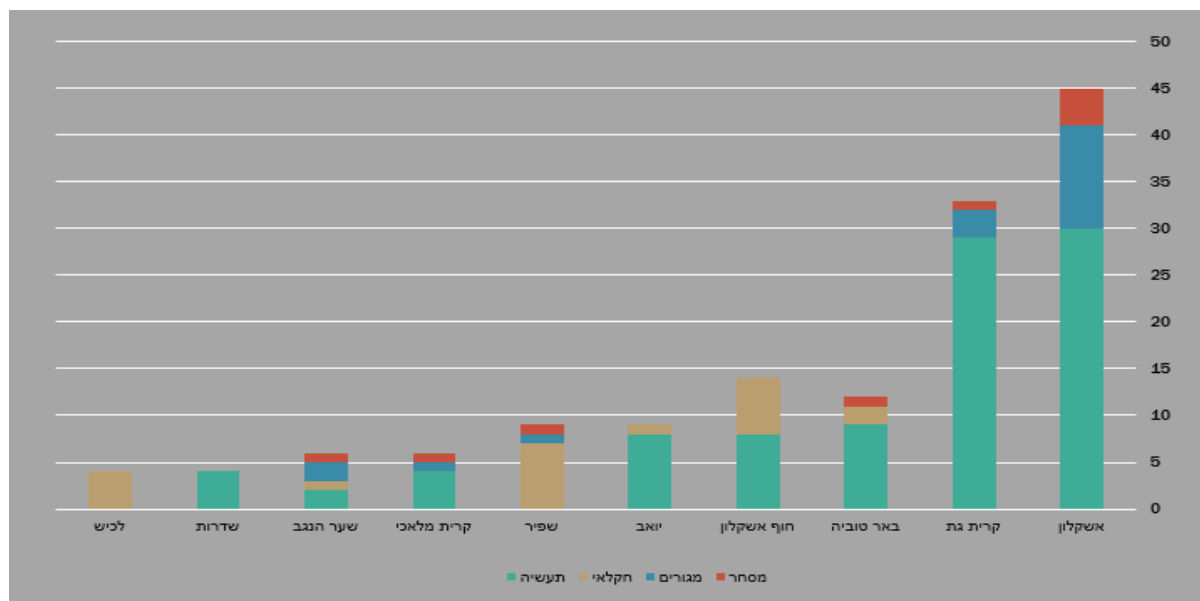
פעילות איגוד ערים לאיכות הסביבה בתחום התכנון הסביבתי מתמקדת בעבודה עם 10 הוועדות המקומיות לתכנון ובנייה. המתכנן הסביבתי של האיגוד משתתף בישיבות הוועדות המקומיות והמרחביות כיועץ סביבתי של הוועדה המקומית, מביע את עמדתו בכל נושא בעל היבטים סביבתיים. תפקידו של המתכנן לייעץ לוועדות התכנון, לשמור ולהגן על האינטרסים הסביבתיים כפי שהם באים לביטוי בתכניות מתאר, תכניות מפורטות ותכניות להיתרי בניה של אזורי תעשייה, מפעלים, מחסנים, מתקנים הנדסיים, מבני משקי בעלי-חיים, מבני ציבור ואחרים.

כל תכנית בנייה הקשורה באזורי תעשייה או במתקני תשתיות, וכל תכנית אחרת שוועדת תכנון סבורה שעשויה להיות לה השפעה על הסביבה או רגישות סביבתית נבדקת על-די אנשי המקצוע באיגוד ומקבלת התייחסות סביבתית של האיגוד כתנאי לקבלת היתר בנייה. כל מפעל המבקש לקום או להרחיב פעילותו באחד מאזורי התעשייה במרחב נפת אשקלון נדרש להשתמש באמצעים הטכנולוגיים הזמינים הטובים ביותר (BAT (best available technology על מנת לעמוד בדרישות הסביבתיות. פרויקטים מורכבים נדרשים לעיתים להכנת "תסקירי השפעה על הסביבה" או "חוות דעת סביבתית". אלו דוחות שמטרתם לנסות ולהעריך את ההשלכות הסביבתיות של הפרויקט בשלב תכנוני מוקדם.

פעילות עם הוועדות המקומיות לתכנון ובניה

אנו באיגוד פעלים החל משנת 2015 מול 10 ועדות מקומיות. 4 ועדות עירוניות – אשקלון, קריית גת, קריית מלאכי ושדרות; 5 ועדות מקומיות במועצות אזוריות – יואב, באר טוביה, שפיר, לכיש וחוף אשקלון; וועדה מרחבית אחת נגב מערבי העוסקת בנושאים תכנוניים של מועצה אזורית שער הנגב.

במהלך שנת 2016 נבדקו וניתנו התייחסויות סביבתיות לתוכניות, להיתרי בנייה, תכניות מפורטות, שימושים חורגים ותעודות גמר (טופס 4) על פי בקשות הוועדות לקבלת התייחסות סביבתית כמפורט בטבלה לעיל. מרבית הבקשות עסקו בתכניות להקמת מבני תעשייה באזורי תעשייה קיימים, מבנים חקלאיים לגידול בעלי חיים ומחסנים בסביבה הכפרית, מוסדות ציבור, מחסנים לוגיסטיים ומבני מסחר ותחנות דלק. כמו כן התייחסנו לבקשת הוועדה המקומית באשקלון לבקשות למבני מגורים בשכונת האגמים לאור הרגישות הסביבתית הכרוכה בקיום שכונת מגורים ועירוב שימושים בקרבת שלולית החורף הייחודית.

איור 2- מספר בקשות להיתרי בניה בשנת 2016 בנפת אשקלון.

דוגמאות לבקשות להיתרים

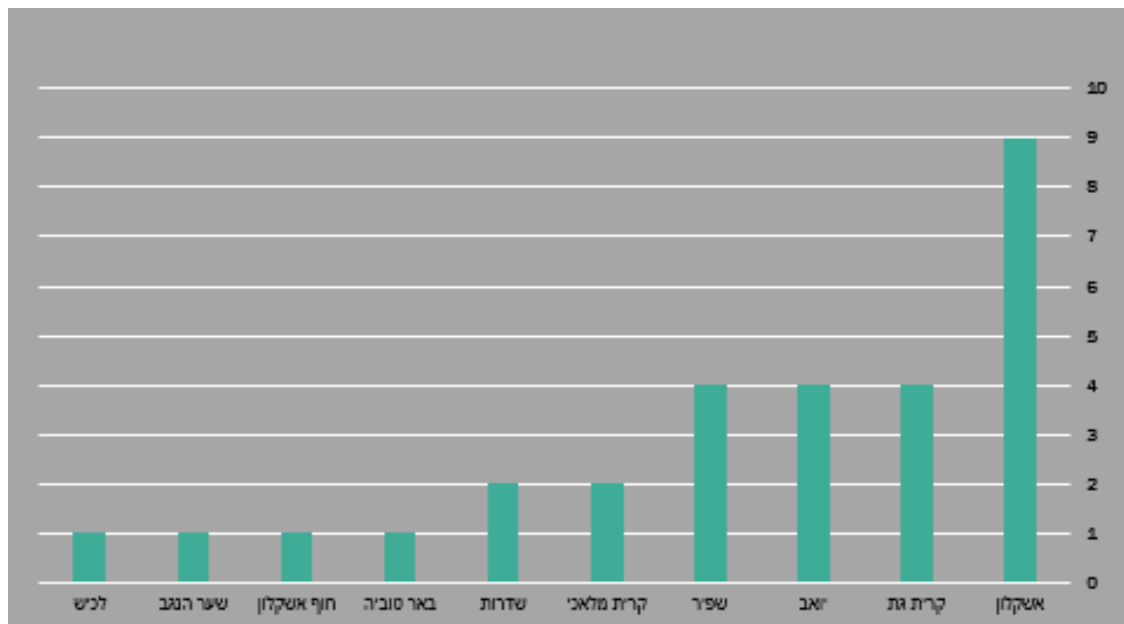
להלן יפורטו מספר בקשות מייצגות להיתרים אשר טופלו על ידי האיגוד:

בינוי בחוף הים באשקלון

- הסוכה הלבנה- הוכנה בקשה להשלמות מידע לרשות המקומית ולמבקש לאור המיקום הרגיש של המתחם המבוקש להסדרה על המצוק החופי באשקלון, תנאים סביבתיים להיתר הבניה בהכנה.
- מתחם מול המרינה (מגרש 17)- הועברה חוות דעת סביבתית לבינוי המתוכנן תוך מתן דגשים למניעת זיהום מי המרינה וכן להיבטים סביבתיים נוספים.
- מתחם מסחרי (מגרש 26) - בקשה להיתר הוחזרה לוועדה לאחר שבקשות להשלמת מידע בנושא פתרונות הניקוז לאור הקרבה למצוק לא נענו.
- הקמת תחנת הסנקה לשכונות הצפוניות- לאחר בחינת חלופות מיקום, הוחל בבניית המתקן.

מעורבות האיגוד בבדיקת תכניות וקידומן

כחלק מתפיסת תפקיד האיגוד לסייע לקידום תכניות הפיתוח העירוניות והאזוריות, אנו שואפים לפעול בגישה יוזמת והרחבת מעורבותנו בתהליכי התכנון מתוך הבנה כי מעורבותנו בשלבי התכנון המוקדמים תסייע להשגת התוצאה המיטבית לתושבי הרשות המקומית וכמובן להיבטים הסביבתיים עליהם אנו אמונים.

איור 3- מספר תכניות מפורטות בעלות השלכות סביבתיות שנבחנו ע"י האיגוד בשנת 2016.

☒ בשנת 2016 היינו מעורבים בכ- 30 תוכניות בינוי ופיתוח, להלן נפרט על החשובות והמורכבות שבהן

הגנה על המצוק החופי

הכנת הנחיות לתכנית ניטור ומיפוי רקע לקראת יישום תכנית הנחת הגיאו-טיובים התת ימיים מול חוף העיר אשקלון, בשיתוף היחידה הארצית להגנה על הסביבה הימית של המשרד להגנת הסביבה.

העברת הערות לניתוח תא שטח 38 המתייחס למקטע החוף הצפוני באשקלון הכולל מקטע מצוק חופי ייחודי באורך של כ- 2 ק"מ בעל מאפיינים ייחודיים וראוי לשימור והגנה.

ליווי פרויקט שינוע החולות מפתח המרינה ומקרקעית מעגן קצא"א היוצרים שרטונות עד כדי סיכון כלי השייט והעברת חול זה צפונה לאזור המצוק הצפוני על מנת לעבות את החוף החולי כחלק מתוכנית ההגנה על המצוקים על פי המלצות ניתוח תא שטח 38.

דייגי דוגית, השנה המשכנו בבדיקות לקידום פתרונות לדייגי דוגית תוך בחינת חלופות נוספות לחלופה המרכזית של דרום חוף זיקים בשיתוף עם המועצה האזורית חוף אשקלון, עמותת תושבים למען חוף זיקים ורשות הטבע והגנים.

טיפול בתכניות ותמ"ליות

- עיר היין באשקלון- השתתפנו בישיבות הותמ"ל בנושא והעברנו התייחסותנו בדגשים של חיזוק הקישוריות העירונית של הבינוי המאסיבי בצפון העיר אל הרקמה העירונית הקיימת במרכז העיר ובדרומה, ביקשנו הבהרות בנושא הניקוז ודרישה לחבר לתוכנית הקיימת את פתרונות הניקוז של נחל חממה בנקודת החיבור שלו עם נחל אבטח.
- אגמים מזרח באשקלון- עסקנו בעיקר בתחום הניקוז אשר מחייב הפניית מי הנגר אל שלולית החורף ולאגם המתוכנן להיות פתרון הניקוז של האגן הכלוא (מרזבת שדרות רבין). כמו כן, סייענו לקביעת מיקום השכונה במרחב הצפוני כחלק מהשאיפה לשמר רצועה דרומית עם פיתוח מינימאלי עבור המסדרון האקולוגי. בנוסף, העברנו הערותינו בדבר הצורך בחיזוק פתרונות התחבורה הציבורית בשכונה ובעיר כבר בשלב התכנון על מנת לצמצם בצורך בהקצאת שטחי חניה.
- מתחם מ 6 באשקלון- התייחסנו לצורך שדרוג תשתיות הניקוז והביוב באזור זה הסובל מדי שנה מהצפות חוזרות ונשנות, כמו כן הדגשנו את הצורך ליצור חיבוריות תחבורתית ציבורית ואקטיבית.
- כרמי גת בקרית גת- התייחסויותינו הסביבתיות עסקו בעיקר בשלב היתרי הבניה לבינוי מגדלים והיבטים של בניה ירוקה ומיקום חדרי טרנספורמציה.
- כרמי הנדיב בקרית מלאכי- טיפול בנושא סקר היסטורי של חשד לקרקעות מזוהמות בשטחי הבסיסים הצבאיים וכן ליווי הכנת ההנחיות לבניה ירוקה באחוזת רוטנר (תואם תקן בניה ירוקה) וכן בשכונות הבסיסים הצבאיים.

פרויקטים לתשתיות לאומיות

תוספת מכלים בקצא"א (בקשה להיתר).

בחינת תסקיר השפעה להגדלת נפח אחסון גפ"מ (כחלק מתוכנית מתאר ארצית - תמ"א 32/1 ה').

השתתפות בצוותים וועדות מקצועיות ומתמחות

1. הצטרפות לצוות הוועדה הסטטוטורית של נחל שיקמה, בשנת 2016 הצטרף מתכנן סביבתי של האיגוד כמשקיף בישיבות הוועדה.
2. השתתפות בוועדת ההיגוי של מרחב שיקמה לקידום פתרונות למניעת פגיעה באיכות מי הנגר, צוות שהוקם בלשכת התכנון של מחוז דרום על מנת להטמיע הנחיות לצמצום הפגיעה בנחלים ובמי הנגר בראיה מתכללת.
3. אגרואקולוגיה יואב, השתתפנו כחברים בוועדת ההיגוי בישיבות וימי עיון תוך מתן תמיכה ובחינת יישום פתרונות בשלבי התכנון, החינוך לשימור השטחים הפתוחים, התפעול ויצירת ממשקים בין התושבים, הרשויות המקומיות והחקלאים.
4. הקמת מנהלת תעשיות יואב, בשיתוף עם חכ"ל מוא"ז יואב אנו בוחנים הקמת פורום כזה כחלק מהקמת אזור התעסוקה החדש בצומת ראם.
5. פורום תעשייה – י.ש. גת, מנהלת אזור התעשייה קריית גת יזמה הקמת פורום ללמידה הדדית ובבחינת אפשרויות לקידום איגום משאבים ופיתוח אזור התעשייה.

סקרי טבע עירוניים

השלמת הכנת סיקרי טבע עירוני בקריית גת ואשקלון, בשנת 2016 הסתיימו שני סיקרי הטבע הראשונים שנערכו במרחב נפת אשקלון (בערים אשקלון וקריית גת). התהליך היה מורכב ואינטגרטיבי בסיוע חברת אדמה (אשקלון) והחברה להגנת הטבע (קריית גת) שהכינו את הסקרים והגישו מסמכים הכוללים מאות אתרי טבע וערכי טבע, בחלקם ייחודיים ואפילו מס' מינים אדומים (מיני צומח בסכנת הכחדה חמורה), ממצאי הסקרים הועלו כשכבות GIS במערכות הממ"ג הקיימות ברשויות. השלב הבא הוא הכנת סיכומי מדיניות עירונית תכנונית, תפעולית וחינוכית על מנת לשמר ככל האפשר ערכים אלו בתוכנית בינוי עתידית וכחלק מהכנת תוכניות המתאר הכוללניות הנמצאות בשלבי הכנה אחרונים.

קולות קוראים

סיוע להגשת 3 קולות קוראים (מזרח לכיש, הגבעות המזרחיות בשפיר ויואב), 3 הבקשות זכו בתמיכה מקרן השטחים הפתוחים להכנת תוכניות אב לשימור השטחים הפתוחים, האיגוד ממשיך לסייע בקידום הכנת התוכניות ומעורב בציוותי ההיגוי המצומצמים. האיגוד הגיש בקשה המייצגת תפיסה חדשנית בניהול השטחים הפתוחים בוועידות מנהלת שיקמה, לא זכינו בשנת 2016, בשנת 2017 נגיש בקשה עדכנית מתוך ראייה כי השטחים הפתוחים מחייבים ניהול ופיקוח לאור ריבוי הלחצים עליהם וההבנה כי יש לשומרם בראיה מקיימת.

הרפורמה בחוק התכנון והבנייה – רישוי זמין

במסגרת הרפורמה בחוק התכנון והבנייה, נכנס לתוקף בסוף 2014 תיקון 101 לחוק התכנון והבנייה שזכה לכינוי "חוק המרפסות" או "חוק הפרגולות" על שם מספר פעולות בנייה מצומצמות ביותר שהתיקון לחוק פטר לראשונה מהחובה להוציא היתר בנייה.

תיקון 101 יצר שינוי משמעותי באופן עבודת הוועדות המקומיות בתחום רישוי הבנייה. עיקר השינוי הוא בהקמת מכוני הבקרה והגדרת דרישות למסמכים נלווים לבקשה כבר בשלב הגשת הבקשה להיתר, מחשוב תהליך רישוי הבניה כולו במסגרת מערכת רישוי זמין.

השלכות השינוי הינן משמעותיות ובאיגוד אשקלון כמו בשאר האיגודים ברחבי הארץ ובמשד להגנת הסביבה לומדים את יישום הרפורמה, בחלק מהוועדות אנו מתבקשים להעביר דגשים להתייחסות סביבתית.

לשלב בחינת היתרי הבנייה מראש, כ"מידע תכנוני" שניתן לפני שבחנו תכנית כלשהי. זאת במקום הנוהל הקודם, שבו היינו רגילים לקבל מהאדריכל תכנית ראשונית עם דברי הסבר, להגיב לתכנית בדרישות והערות סביבתיות, לקבל תכנית מתוקנת, וכן הלאה עד לפתרון מקובל. הצורך לרכז את כל תנאי איכות הסביבה כמידע תכנוני, חייב עבודת הכנה וארגון משמעותית, שמבוצעת לאורך השנה האחרונה ותמשך במהלך שנת 2017 בעבודת צוות של מספר מתכננים סביבתיים מאיגודי ערים ויחידות סביבתיות ובסיוע המשד להגנת הסביבה. עד כה גובשו מסמכי עזר שיכולים לסייע במידע תכנוני למבני מגורים ולמבני מסחר. לגבי תשתיות, ומבני תעשייה, נראה שהדברים מורכבים יותר בגלל השונות הרבה שיכולה להיות בתכניות אלו. יישום הרפורמה מול הוועדות המקומיות בנפת אשקלון מתבצעת ונלמדת בשיתוף הרפרנטים ממנהל התכנון תוך יצירת תקשורת רציפה עם מנהלי הוועדות על מנת למנוע פגיעה באיכות השירות הניתן על ידי האיגוד לוועדות וליזמים.

תכניות מתאר כוללניות ברשויות נפת אשקלון

אשקלון

תכנית מתאר כוללנית נמצאת בשלבי עריכה אחרונים אשר תחליף את התכניות הקיימות. במהלך השנה השתתפנו בישיבות וועדת ההיגוי שדנו בניתוח וקביעת מטרות התכנית ובחירה בחלופות. עיקר תרומתנו הייתה בסיוע פעיל בהכנת הפרק הסביבתי במסמכי העבודה, תוך בחינת החלופות אשר מעודדות פיתוח מקיים בתוך העיר.

להלן עיקרי ההמלצות ועקרונות התכנון שגובשו בפרק הסביבתי: פיתוח מותאם לסביבה הרגישה של רצועת החוף של אשקלון תוך מתן תיעדוף ברמה הלאומית של בחינת תא שטח 38 (המצוק הצפוני של אשקלון) ושילוב ההמלצות בתוכנית המתאר בהכנה.

שמירה והמשך פיתוח של המסדרון האקולוגי שהתאפשר בזכות העתקת חלק מהשימושים שתוכננו לפארק אקו-ספורט כולל את העתקת האצטדיון העירוני למזרח העיר, הרחבת הגן הלאומי דרומה עד לגדר הצפונית של קצא"א וכן בחינת חלופות לשכונות שתוכננו ברצועה שבין השכונה הדרומית למתחם חישתיל וכן בחירת מיקום שכונת אגמים מזרח (תוכנית ותמ"ל) תוך יצירת רצף שטחים לא מבונים מהים ועד לכביש 4 וממנו מזרחה כחלק ממפת המסדרונות האקולוגיים הארציים.

ביצוע סקר טבע עירוני בסיוע מימון של המשרד להגנת הסביבה אשר ממצאיו ישוקפו בחינת חלופות בינוי ויסייע לבחירת העמדת מבני ציבור בהתאמה לכתמי צומח וערכי טבע ומורשת הקיימים בעיר.

קריית גת

התוכנית נמצאת בשלבי הכנה ותכלול את ממצאי סקר הטבע העירוני שהסתיימה הכנתו בדצמבר 2016. התוכנית שכבר הוחל ביישומה כוללת קידום משמעותי של פרויקטים להתחדשות עירונית בשכונות הוותיקות בעיר תוך יישום גישת התחבורה האקטיבית ויצירת רשת שבילים ודרכים על מנת להגביר את הקישוריות העירונית. הצלחנו לשלב בתוכנית את הפיכת נחל שלוה באזור רובע שבטי ישראל על מנת ליצור נחל עירוני שימש אתר נופש ופנאי ציבורי פתוח למען תושבי השכונה.

קריית מלאכי

התכנית נמצאת בשלבי הכנה ותכלול מגמות של התחדשות עירונית בשכונות הוותיקות של העיר, הגדלת אפשרויות התנועה האקטיבית בעיר (הליכות עירונית, שבילי אופניים) העיר מתמודדת כבר כיום עם עליה בכמות כלי הרכב הנעים בכבישי העיר ולכן אנו מסייעים בגיבוש פתרונות תנועה עירוניים אלטרנטיביים וכן פתרונות גישה מהעיר לתחנת הרכבת בכפר מנחם.

קידום בנייה ירוקה

בהתאם להחלטת הוועדות המקומיות לתכנון ובנייה באשקלון ובקרית גת, ובהתאם למדיניות המשותפת המוסכמת בפורום ה-15 בכל תכנית מפורטת למגורים, מבני ציבור, מסחר, מלונאות וכד' נכלל סעיף מתאים. בקשות להיתרי בנייה מתוקף התכנית תכלולנה התייחסות להיבטים של בניה ירוקה, כגון: שימור אנרגיה (באמצעות מרכיבי הצללה, בידוד המעטפת, תאורה טבעית, אוורור וכד'), מחזור פסולת, שימור וחסכון במשאבי מים וקרקע, וכיוצא בזה, על פי ההנחיות התקפות לאותה עת, כפי שאושרו בוועדה המקומית. הדרישה לעת הזאת היא עמידה בתקן 5281 ברמה של "כוכב אחד" (55 נק') לכל הפחות. תנאי לאישור טופס 4 הוא ביצוע בפועל של המפרטים לבנייה ירוקה.

אכלוס אזורי התעשייה בשטחי המועצות האזוריות

בהתאם להוראות התכניות המפורטות, החלות באזורי התעשייה השונים, האיגוד קיים לבקשת הרשויות תהליך של בדיקת העסקים המעוניינים להיכנס לאזורי התעשייה השונים מבחינת השפעתם הסביבתית הצפויה, והעביר לרשויות את המלצתו אם לקבל את העסקים לאזור התעשייה ובאילו תנאים. לשם כך נעשה שימוש בשאלון סביבתי וסיוורים במפעלים (במידה ומדובר במפעל המבקש להעתיק את מיקומו מאזור אחר בארץ).

התייחסות לאסבסט בתכנון סביבתי

אנו מנחים את 10 וועדות התכנון המקומיות בדבר הכללת תנאים בנושא פרוק אלמנטים בנויים של אסבסט צמנט בהיתרי בניה שכוללים הריסה או בניה במבנים קיימים שמכילים אסבסט צמנט. בכל פנייה שהתקבלה באיגוד בנושא אסבסט, נערכה בדיקה בשטח וניתנה חוות דעת לגבי אופן הטיפול המומלץ באסבסט – פעולת תחזוקה מתאימות או פרוק ופינוי.

קרקעות מזוהמות

פעילות האיגוד בתחום קרקעות מזוהמות מתבססת על מדיניות המשרד להגנת הסביבה על יישומי הצעת החוק קרקעות מזוהמות ובאה לידי ביטוי בפיקוח וליווי פרויקטים לטיפול בקרקע מזוהמת ומי תהום בהם נמצא זיהום, סיוע למרכזי התחום במשרד להגנת הסביבה בתחום חקירת זיהום קרקע באתרים החשודים כמזהמים, שדרוג תחנות דלק הישנות, ליווי אירועים של דליפת קווי דלק ופינוי קרקע מזוהמת.

הנושאים בהם טיפלנו בשנת 2016:

1. אזור המטמנה בצפון אשקלון (מתחם הבלוט), מקודמת תכנית פינוי הקרקעות החשודות כמזוהמות וניטור גזי קרקע לקראת בינוי פרויקט בינוי (מתחם הבלוט).
2. פינוי מפעל טל אור אקולוגיה ברחוב הנפח באשקלון, סייענו על פי בקשת רכז קרקעות במשרד להגנת הסביבה בתיעוד מצב קיים ובקרה על ביצוע המלצות הממונה על התחום במשרד להגנת הסביבה.
3. אקו צמיג ברחוב המתכנן בדרום אשקלון, עם סיום פעילות מפעל אקו צמיג (פירוליזה) נדרש בעל המפעל לבצע סקר היסטורי שהצביע כי אין חשש לזיהום קרקע.
4. מתחם יצהר, בוצע סקר היסטורי מקיף כולל דיגומי קרקעות אשר לאחריו הוגדרו אזורים החשודים כמזוהמים אשר תנאי לבינוי בהם יהיה ביצוע פינוי קרקעות מזוהמות לאחר ביצוע דיגומי קרקע על פי תכנית דיגום שתוכן על ידי אגף קרקעות מזוהמות של המשרד להגנת הסביבה ובליווי של עובדי האיגוד.
5. הידרו אשקלון, מפעל לייצור ואחזקת מכלולים הידראוליים (משאבות, בוכנות וציוד לתעשייה ואחרים), באזור התעשייה הצפוני באשקלון, המפעל עובר לאתר חדש באזור התעשייה הדרומי וכחלק מהליך הסגירה של האתר הקיים (בשכירות) הוספנו דרישה לבצע סקר היסטורי מקדמי, במהלך השנה הנושא לא קודם ולא הועברה תכנית פעולה והמלצות על ידי בעל העסק.

בשנת 2017 נדרש לבחון את הנושא במפעלים הבאים:

- 1) אתר מוסך ותיק של מסיעי שדרות.
- 2) חח"י - אתר רוטנברג.
- 3) לפידות - אתר חלץ.
- 4) חידוש פעילות בתחנת תדלוק בקרית גת.
- 5) סגירה מסודרת של תחנת תדלוק פנימית בכפר עזה.

ועדות איכות הסביבה הרשותיות

ועדת איכות הסביבה היא ועדת חובה על פי חוק בכל סוגי הרשויות המקומיות, ותפקידה הוא ליזום ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים לשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת פיתוח ושימוש בני-קיימא של הסביבה. תפיסת פעילות בת קיימא מתייחסת לכל תחומי העשייה ברשות המקומית: בנייה, גינון, תעשייה, תחבורה, מים, ביוב, פסולת, חינוך, תעסוקה, פיתוח קהילתי ומנהל.

בהתאם לנוסח החוק, הרכב הוועדה כולל ארבעה חברי מועצה, נציג השר להגנת הסביבה, שני נציגי ציבור של ארגוני סביבה מקומיים, וכן נציג ארגון הגג של ארגוני הסביבה. בפברואר 2005 עבר תיקון לחוק פקודת העיריות, חייב הקמת ועדה לאיכות הסביבה שתפקידה "ליזום ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים לשמירה על איכות הסביבה ולהבטחת פיתוח ושימוש בני קיימא של הסביבה", סעיף 149 י.א) חשיבות התיקון הזה היא שוועדת איכות סביבה הופכת להיות **חובה סטטוטורית** בכל יישוב. לוועדה תפקידים רבים, ובין השאר היא מהווה את המנגנון העוסק בנושאי פיתוח בר קיימא ביישוב. בנוסף, התיקון מחייב שיתוף 2 נציגי הציבור בוועדה.

בנפת אשקלון פועלות באופן מתמשך ועדות ביואב, אשקלון, קריית גת ובאר טוביה. בשנת 2016 פעלו חלקית הוועדות ברשויות שפיר ושער הנגב.

במהלך שנת 2016 טיפלו הוועדות בנושאים הבאים:

מטרדי ריחות מהפעלת קמינים (יואב);
קידום פתרונות תחבורה ציבורית (אשקלון);
תוכניות חינוך וקהילה (קריית גת, אשקלון ויואב);
יזום וביצוע קורס גינות מקיימות (יואב בהדרכתו המקצועית של מר ניר שיש, מורה לקיימות בבית ספר האלה בכפר מנחם).

מחלקת תשתיות

סביבה חקלאית ואגרוקולוגיה

תחום סביבה חקלאית ואגרוקולוגיה באיגוד כולל טיפול בפניות ציבור, מתן התייחסות סביבתית במסגרת בקשות להיתרי בנייה, סיוע ביישום הרפורמה ברפתות, ביצוע פיקוח לגבי שריפות גזם ופיזור פרש בע"ח ובוצה. האיגוד מוביל הקמת מפח"קים ופתרונות קצה לפסולת חקלאית ביישובי הנפה. כמו כן, האיגוד מסייע לרשויות בביצוע אכיפה של התנאים הסביבתיים שברישיון העסק ומניעת גרימת מפגעים סביבתיים מעסקים חקלאיים ברחבי הנפה.

להלן פירוט הפעילות לשנת 2016:

1. איגוד ערים נתן מענה לפניות ציבור שעיקרן:
 - 1.1. מטרדי ריחות שמקורם מלולים.
 - 1.2. תשטיפים שמקורם מלולים, חממות ורפתות.
 - 1.3. מטרדי ריחות שמקורם משריפת גזם בשטחים חקלאיים.
 - 1.4. מטרדי ריחות שמקורם מפיזור זבל בע"ח ובוצה בשטחים חקלאיים.
- מענה לפניות ציבור כולל סיור בשטח, מתן הנחיות לחקלאי בהתאם למדיניות המשרד להגנת הסביבה תוך התייעצות עם רכזת בכירה אגרוקולוגיה במחוז דרום, ומבצע פיקוח לקיום ההנחיות.
2. איגוד ערים נתן עשרות התייחסויות סביבתיות במסגרת בקשות להיתרי בנייה של לולים ומבנים חקלאיים.
3. האיגוד יצא לסיורי פיקוח בעקבות פניות ציבור בנושא שריפות בשטחים חקלאיים תוך תיאום עם יחידת הפיצ"ח במשרד החקלאות והרשות המקומית.
4. האיגוד ביצע סיורים בלולים וברפתות ברחבי הנפה בשיתוף נציגי המחוז לבדיקת עמידה בתנאים הסביבתיים שברישיון העסק.

מטרדי ריחות מזיבול שטחים חקלאיים

במרחב הנפה קיימים שדות חקלאיים נרחבים הגובלים בישובים חקלאיים ועירוניים. כתוצאה מקרבה זו בזמן זיבול השדות בפרש בעלי חיים (זבל עופות ופרות) עשויים להיחשף התושבים למטרדי ריחות. בכדי לצמצם את תופעת המטרדים באזורים ובשכונות הסמוכים לשדות החקלאיים על החקלאים לעקוב אחר הנחיות המשרד להגנת הסביבה ומשרד החקלאות שעיקרן שימוש בפרש בע"ח מטופל בלבד והצנעתו תוך 48 שעות.

התמודדות עם מזיקים

בשנת 2016 ערך האיגוד מפגש מקצועי בנושא הערכות להדברת יתושים מעבירי מחלות בוואדיות ונחלים בשטחי נפת אשקלון ל- 10 רשויות. יום זה הוקדש לנושא הדברה ולחימה במזיקים ובו ניתנו הנחיות והסברים על יתושים מעבירי מחלות ודרכי התמודדות ומיגור התפשטות הנגיף.

רשויות החברות באיגוד שיתפו פעולה והכינו תכנית עבודה לביצוע שהועברה למחוז דרום במשרד להגנת הסביבה. הרשויות ביצעו פרסומים על ידי פליירים והודעות בעיתונות לכל בתי התושבים ודרך רשתות חברתיות ואינטרנט במטרה להגביר את המודעות בקרב האזרחים ולמנוע התפשטות מחלות המועברות באמצעות יתושים.

האיגוד נתן הנחיות והסברים בנושא יתושים מעבירי מחלות למנהלי המחלקות, אנשי הפיקוח ועובדי המוקד העירוני בשיתוף מחלקות החינוך בכל רשות.

קדחת מערב הנילוס

קדחת מערב הנילוס היא מחלה הנגרמת על ידי נגיף קדחת מערב הנילוס ומועברת לבני האדם ולבעלי חיים שונים על ידי עקיצת יתוש, שניזון מעופות נגועים. בארץ המחלה מועברת בעיקר על ידי יתושי *Culex perexiguus* – *uiex pipiens* תקופת השיא של פעילות הנגיף בארץ היא בין אמצע אוגוסט לאמצע אוקטובר.

ריסוס והדברה בקרבת מגורים

מדיניות האיגוד והמדור לניטור רעלים במשרד להגנת הסביבה היא להמשיך ולאפשר קיום חקלאות בקרבת מגורים, תוך התחשבות מרבית מצד החקלאי ביישום חומרי ההדברה הדישון וזיבול הקרקע ומעקב אחר הנחיות המשרד להגנת הסביבה, משרד החקלאות והאיגוד.

שפכים

ברחבי הנפה מספר רשויות להן בעיות בפתרונות ובתחזוקת תשתיות השפכים הסניטריים. ברשויות אלו התרחשו אירועי הזרמת שפכים למרחב הציבורי ולנחלים, אירועים המסכנים את בריאות הציבור ומזהמים את הסביבה. כחלק ממערך הכוננות של המשרד להגנת הסביבה, האיגוד מתפקד כמגיב ראשון באירועי חירום סביבתיים כגון הזרמת ביוב לנחלים וגלישות ממט"שים. האיגוד דואג לקידום תחקירי אירוע ולמידת לקחים בניהול אירועים אלו. האיגוד מקדם, באמצעות התאגידים והרשויות החברות בו הכנת תכניות אב למים וביוב עבור כל רשות בכדי לוודא מציאת פתרונות לבעיות ביוב חוזרות וקווי ביוב הדורשים החלפה ושדרוג. כמו כן, האיגוד מסייע למשרד הבריאות במדיניות שלו לאיחוד מט"שים ובפיקוח אחר פעילות המט"שים ושדרוגם.

להלן פירוט הפעילות לשנת 2016:

1. איגוד ערים נתן מענה לפניות ציבור שעיקרן:
 - 1.1. הזרמות שפכים סניטריים ושפכי תעשייה לנחלים.
 - 1.2. תקלות ביוב ברשויות שגרמו להזרמת שפכים לסביבה או לניקוז העירוני.
 - 1.3. גלישות מט"שים וקולחים לנחלים סמוכים.
2. רכז התכנון של האיגוד בשיתוף מנהלת מחלקת תשתיות ממפים את סטטוס תכניות האב למים וביוב ברשויות ומקדמים הכנה של אלו במידה ולא קיימות.
3. האיגוד ניהל מספר אירועי חירום של הזרמות שפכים לסביבה ולנחלים. בעת אירוע חירום, נציגי האיגוד וכונני הסביבה שלו מתאמים בין הגופים הרלוונטיים, מודאים שנעשות פעולות חסימה, שאיבה וטיפול בתקלה תוך דיווח למשרד להגנת הסביבה.
4. האיגוד קידם איחוד מט"שים קטנים עם מט"שים גדולים, שדרוג מט"שים וביצוע פעולות תחזוקה למניעת גלישות והזרמות לסביבה ולנחלים.

פסולת

בתחום הפסולת האיגוד מסייע ומלווה מקצועית את הרשויות בקידום אתרי קצה ותחנות מעבר, מבצע פיקוח ומסייע במציאת פתרונות להשלכות פיראטיות בשטחים פתוחים, מסייע למשרד להגנת הסביבה בניהול פרויקטים אותם המשרד מעוניין לקדם. כמו כן, האיגוד מבצע סיורים בתחנות מעבר לפסולת יבשה לבדיקת עמידה בתנאים הסביבתיים שברישיון העסק ומאשר רישיונות עסק עבור עסקים להובלת פסולת בניין.

להלן פירוט הפעילות לשנת 2016:

1. נציגי איגוד ערים ביצעו בשיתוף נציג המחוז ונציג המועצה האזורית סיורים לבדיקת עמידה תנאים הסביבתיים שברישיון העסק בתחנת מעבר לפסולת בניין.
2. האיגוד סייע לרשויות ולמשרד להגנת הסביבה בניהול הגריסה הזמנית במסגרת קול קורא של המשרד להגנת הסביבה.
3. האיגוד סייע לרשויות בקידום תחנות מעבר לפסולת יבשה ולפסולת גזם, תוך קבלת תנאים סביבתיים והנחיות ממחוז דרום של המשרד להגנת הסביבה.
4. האיגוד סייע לרשויות בניהול התחייבויות של המשרד להגנת הסביבה.
5. האיגוד ביצע סיורים למיפוי אתרים פיראטים והשלכות פיראטיות של פסולת בכדי למצוא לכך פתרונות בשיתוף הרשות.
6. האיגוד נתן מענה לפניית ציבור בנושא השלכות פסולת פיראטיות וסייע ליישובים ולרשויות להתמודד מול הגופים הרלוונטיים בנושא.
7. האיגוד קידם וסייע לרשויות בהגשת מועמדות לקול קורא של המשרד להגנת הסביבה ותמרץ הגדלת כמויות הפסולת למחזור.

נחלים

בשטח האיגוד עוברים מספר נחלים, העיקריים הם נחל שקמה, נחל לכיש, נחל אבטח, נחל האלה, נחל יואב, נחל גיאה, נחל עובד, ונחל חנון. האיגוד משתתף בוועדת ההיגוי לאגן שקמה והקים וועדות היגוי לנחל האלה ולוואדי חממה – נחל אבטח. כמו כן, האיגוד מנהל אירועי חירום של הזרמות לנחלים, מסייע לרשויות במציאת פתרונות לאירועי הזרמה חוזרים ומנחה את התאגידים והרשויות בדיווח על אירועי הזרמה וביצוע תחקיר אירוע.

להלן פירוט הפעילות לשנת 2016:

1. האיגוד ניהל אירועי חירום של הזרמות לנחלים, ניהל תחקירי אירוע ומקיים סיורי פיקוח בנחל האלה ולוואדי חממה.
2. האיגוד יזם הקמה של שתי וועדות היגוי לנחל האלה ולוואדי חממה – נחל אבטח.

נספחים קטעי עיתונות

חדשות

הישג מקצועי לאיגוד ערים לאיכות הסביבה באופן יוצא דופן: ייעור דיון בבקשת קצא"א להרחבת פעילותה בוועדה המחוזית לתכנון ובניה - ולא יינתן אישור אוטומטי של השר הממונה בהתאם לחוק הזיכיון

יו"ר האיגוד וראש מועצת שפיר אשר אברג'ל: "אני מברך את מינהל התכנון על שקיבל את דרישתנו לקיים דיון מקצועי ופומבי בבקשת קצא"א להרחבה משמעותית בפעילותה באשקלון. לבקשה השפעה סביבתית נכרת על התושבים ואיכות החיים ועל כן עליה להבחן על ידי הגופים המקצועיים בפורום סטטוטורי מקצועי ורחב ככל הניתן" - איילת טפירו

מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון, מיטל אמיתי מסרה, כי מזה כחצי שנה פועל יו"ר האיגוד אשר אברג'ל אל מול שורה של מקבלי החלטות במשרדי האוצר והגנת הסביבה, על מנת שיתקיים דיון מקצועי בוועדה המחוזית, החל ממתכנת

יצוין, כי עד כה בקשות מסוג זה נדונו ואושרו באופן ישיר על ידי השר הממונה (שר האוצר), זאת בהתאם להוראות חוק הזיכיון ולא הייתה לציבור ולגורמים רלוונטיים אפשרות להביע את עמדתם.

הישג מקצועי לאיגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון. מינהל התכנון הודיע, כי הדיון בבקשת חברת קצא"א להוספת מכלי אחסון לנפט גולמי, יתקיים בוועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז דרום

איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון
רחוב עליית הנוער 3, שכונת גן ורדים, אשקלון מיקוד 78754
www.e-a.org.il | 08-6766091 :opp | 08-6766091 :טל

7 אוגוסט, 2016
מ"א, תשע"ו
מספר: 19245
קצא"א

לכבוד
חבר הכנסת מר משה כחלון - שר האוצר
משרד האוצר
רחוב קפלן 1
ירושלים
נכבד,

הנדון: בקשת חברת קצא"א לציור אילת אשקלון בע"מ להרחבת פעילות אחסון נפט נולמי

מתוקף תפקידי כיו"ר איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון, אני מתכבד למנות אליך בעניין הבקשה שבדיון, כי תעשה שימוש בסמכותך ולא תאפשר את הרחבת פעילותה של קצא"א, וזאת משום חוק הסביבה והבריאות החמור שעלול להיגרם לטובת ולתועבתי האזור מרחבת פעילות חברת קצא"א, וכן על רקע אי העמידה של חברת קצא"א בדרישות הסביבתיות הנוגעות לפעילותה בחוף הנומי.

כמו כן, אבקשך כי בכל מקרה לא תתקבל החלטה אשר את בקשת חברת קצא"א להרחבת חוקי פעילותה, מבלי שיוערך תהליך דיון פומבי ומסמך בבקשה על ידי מוסדות התכנון, אשר יאשרו גם את הצגת עמדת הציבור לבקשה זו.

לחק אברט את מייחתי -

1. לאורזונה הגישה חברת קצא"א ציור אילת אשקלון בע"מ (קצא"א) למתכנת מחוז דרום במשרד המים בקשה לקבלת המלצת לאישור בקשת קצא"א להוספת מספר מיכלים גדולים לאחסון נפט נולמי במתחם קצא"א באשקלון.

המלצת זו של מתכנת מחוז דרום, ככל שתתקבל, תעיד לחיות מעברת אל כבוד לטובת מותן אישור לקבלת חוזה בניה לחקט מיכלי האחסון לנפט.

2. אנו מקשים לחיוב במידת אשר חששנו הכבד מפני אישור בקשת חברת קצא"א להרחבת פעילותה, במסגרת עיון במסמך הסביבתי שהוגש על ידי קצא"א במסגרת הבקשה, נמצא כי כבר במסגרת הקיים מרחבת פעילות קצא"א טיפול סביבתי ובריאותי חמור.

איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון
רחוב עליית הנוער 3, שכונת גן ורדים, אשקלון מיקוד 78754
www.e-a.org.il | 08-6766091 :טל | 08-6766091 :opp

28 נובמבר, 2016
כ"ו חשוון, תשע"ו
מספר: 19538
קצא"א

לכבוד
חבר הכנסת מר זאב אלקין - שר להגנת הסביבה
המשרד להגנת הסביבה

א.ב.

שלום רב,

הנדון: בקשת חברת קצא"א להרחבה ניכרת של פעילותה במתחם אשקלון והעדר מידע מספק בנוגע להשפעת הסביבתיות של בקשה זו

בימים אלו מתגבשת חוות דעת המשרד להגנת הסביבה בעניין בקשה של חברת קצא"א להרחיב את פעילותה בחוף של 40% על ידי הוספת 9 מכלי אחסון דלקים.

מתוקף תפקידי כיו"ר איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון, אני מתכבד למנות אליך ולבקש כי עמדת המשרד להגנת הסביבה בבקשה כאמור, תוגש סופית אך ורק לאחר שימועת הדיון המקצועי המתנהל בין האיגוד. המשרד להגנת הסביבה נאמצעות מחוז דרום) ונציגי חברת קצא"א בעניין ההשפעת הסביבתיות של בקשה זו, נמצא שתתקיים הפגישה עמו ובנוכחות חדרן המקצועי המתבקש בנושא זה. חקנתה ליום 12.12.16

קיים חשש כבד, כי שותן אישור לבקשת קצא"א להרחבת פעילותה באופן ניכר, עלול לגרום נזק סביבתי ובריאותי חמור.

בחניה של המסמך הסביבתי שהוגש מטעם קצא"א, לא רק שלא הפינה את החשש הכבד כאמור, אלא הולתה כי חברת קצא"א אף לא שמדת בדרישות הסביבתיות הנוגעות לפעילותה בחוף הנומי.

כמו כן, במהלך הבחינה הנ"ל, שיערה על ידי אנשי המקצוע של האיגוד ומוסדות חינוכי מאמצים, עלה גם חשש מרחות בנותני אמת בנוגע למעב איכות האוויר במצב הקיים.

מנכ"לית האגוד ציינה כי זוהי הפעם הראשונה בה יידון פרויקט פיתוח הגדלת כזה של חברת קצא"א - שמשמעותו הגדלת פעילותה בהיקף של כ-40% על ידי הוספת 9 מיכלי אחסון לדלקים בוועדה המחוזית בצורה שקופה ופתוחה לציבור, וכי בכוונתה להציג בדיון את עמדתו המקצועית של האגוד לרבות דרישה לצמצום ההשפעות הסביבתיות והבריאותיות השליליות לאור ההרחבה המתוכננת של קצא"א.

מחוז דרום במשרד הפנים, מנהלת מנהל תכנון לשעבר, ושרי האוצר והגנת הסביבה, משה כחלון וזאב אלקין.

לדברי מנכ"לית האגוד התייחסות יסודית למגוון הסוגיות הסביבתיות העולות מן הבקשה צריכה להיעשות בפני מוסד תכנון, כדוגמת הוועדה המחוזית, המיומן לדון בנושאים סביבתיים - תכנוניים מורכבים, כפי שעולים מן הבקשה.

יודגש, כי גם המשרד להגנת הסביבה תומך בעמדת האגוד, לפני כחודשיים הוריע מנהל מחוז דרום שבמשרד להגנת הסביבה, ברוך ובר, כי עמדת המשרד להגנת הסביבה בנושא זה היא, כי תכניות אורחיות בעלות מאפיינים אורחיים צריכות להיות נדונות במוסדות התכנון באופן שיאפשר שקיפות ובקרה ציבורית. ■

בנוסף, קיים עניין ציבורי של ממש בבקשה נוכח היקפה הנרחב וטיב השפעותיה האפשריות על הסביבה וכן מתבקש הליך ראוי של שקיפות ושיתוף הציבור.

בפניותיו כאמור דרש האגוד בין היתר, להשמיע את עמדת הציבור באשקלון ובסביבה ביחס לבקשה ולהתייחס למלוא הסוגיות הסביבתיות הקשורות לבקשה של חברת קצא"א.

איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון
רחוב עליית הנוער 3, שכונת גן ירד, אשקלון 7834
www.e-a.org.il | 08-6766011 | 08-6766011

7 אוגוסט, 2017
ג. אב. תשע"ז
מספר: 19246
קצא"א

אד"ר אליסיה סיבר
מחנכת מחוז דרום
משרד האוצר
רח' תלפיות 4
באר שבע

לכבוד
גב כית שוחף
מנהל מחוז הדרום
משרד האוצר
רח' תלפיות 2
יבנה

שלום רב,

הנדון: בקשה להורות על העברת דיון בבקשת חברת קצא"א בע"מ להקמת מיכלי אחסון דלקים בנמל תלפיות, מחוז דרום.

1. להעביר את הדיון להגנת הסביבה מחוז דרום במשרד האוצר בקשה להסלף לשל האוצר לתת היתר בניה להקמת מיכלי נפט **הנמל** במתחם קצא"א באשקלון.
2. בבקשה הנעשה בהתאם להוראות חוק חוקיות המאפשר לקצא"א לקבל היתר בניה שלא באופן יוצא דופן, אלא באמצעות מיתר מתאמת לשל האוצר.
3. **אנא ודא** במקרה זה מוקד מיוחד הפעיל העברת בקשה זו לבחינה ולדיון בפני מוסד התכנון (המועצה הארצית לתכנון ולבניה והוועדה המחוזית, או למחות בפני אחד מהם), ואת לפני קבלת כל החלטה בנוגע לבקשה.
4. מסמכי הבקשה שמועצת מחוז דרום מבקשים על כך שכתובת קצא"א לבצע עבודות בניה ו**הנמל** שיש בין כדי להשיג **השקעה** של **מסגרת** על **הסביבה**.
5. כמו כן להסמך הסביבה, שהוכן עבור הבקשה החדשה, מפני כי מסמכי הבקשה כוללים הקמת 8 מיכלי אחסון נפט נוספים.
6. **מכלים** מתוכננים להיבנות בתחום מתחם א' (מתחם ב' קיימים מיכלי אחסון, בשטח חוות דלק גולני, בשטחים מיונים בין מיכלים קיימים).

איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון
רחוב עליית הנוער 3, שכונת גן ירד, אשקלון 7834
www.e-a.org.il | 08-6766011 | 08-6766011

4 ינואר, 2017
ר. סבת, תשע"ז
מספר: 19246
קצא"א

לכבוד
אד"ר אליסיה סיבר
מחנכת מחוז דרום
משרד האוצר
רח' תלפיות 4
באר שבע

שלום רב,

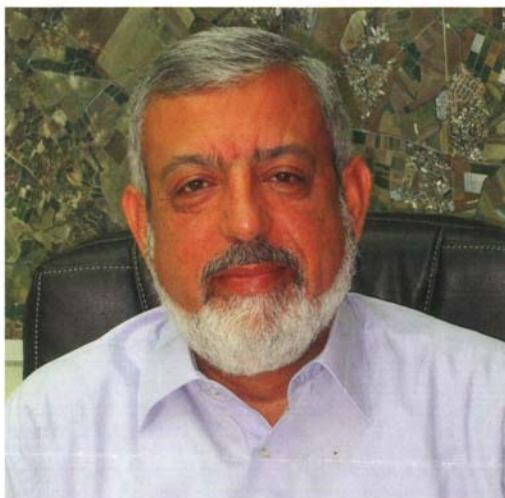
הנדון: בקשת להורות על העברת דיון בבקשת חברת קצא"א בע"מ להקמת מיכלי אחסון דלקים בנמל תלפיות, מחוז דרום.

1. במסגרת פניותי אליך בעניין שכתבתי, אני מבקשת להביא בפניך את **עמדת המשרד להגנת הסביבה** בעניין **הנמל** כפי שבה לידי ביטוי במכתב של מנהל מחוז דרום - מר ברוך ובר, מיום 25.12.16, המצורף לעיוןך.
2. במכתב, צוין מנהל המחוז כי בקשת חברת קצא"א מחוז דרום תוספת משמעותית של מכלי דלק למכלל אשקלון, אשר הביא להרחבת חוקי הפעילות במתחם שהיה בעלת פוטנציאל להשפעה משמעותית על הסביבה.
3. עוד צוין מנהל המחוז כי ככלל, **עמדת המשרד להגנת הסביבה** הינה כי תכניות אורחיות ובעלות מאפיינים אורחיים צריכות להיות נדונות במוסדות התכנון, באופן שיאפשר, גם שקיפות ובקרה ציבורית וכי עמדה זו חלה גם במקרה של בקשת קצא"א.
4. **אכן**, כפי שחזרתי וצינתי, זה הוא מוקד המיוחד העובר לבחינה ולדיון בפני מוסד התכנון (המועצה הארצית לתכנון ולבניה והוועדה המחוזית, או למחות בפני אחד מהם), ואת לפני קבלת כל החלטה בנוגע לבקשה.

חדשות

פחות זיהום באויר?

בעקבות דרישת איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון -האוויר ממתחם חברת קצא"א החל להיות מנוטר במשך 24 שעות ביממה - אילת טפירו

וקסילון).

יו"ר האיגוד אשר אברג'ל ציין כי חיבור התחנות יאפשר לאיגוד במקרה של חריגה ואו תקלה לאתר את המקור לכך במהירות ולטפל בו באופן מיידי, דבר שיביא לצמצום משמעותי תי בהיקף פליטת המזהמים לאוויר ומטען ריח מהם סבלו תושבי אשקלון והסביבה מספר פעמים בשנה האחרונה.

אברג'ל הוסיף כי בחודש הבא (יולי) צפויה להיחנך תחנת ניטור נוספת בשטח המועצה האזורית חוף אשקלון, אשר תנטר את החומרים הנפלטים מכיוון מכלי הדלק והמקשרים הימיים של חברת קצא"א - מכיוון צפון וצפון מערב. דבר שיביא לבקרה כוללת ורחבה יותר לטובת עשרות אלפי תושבי האזור. ■

יו"ר האיגוד ברח על חיבור חברת קצא"א למי ערך הניטור, והודה לראש עיריית אשקלון בפניו על, תומר גלאס, על שיתוף הפעולה המקצועי, ומסר כי הוא משוכנע שהתיאום ההדוק בין האיגוד לעיריית אשקלון יוביל לקידום הישגים מקצועיים נוספים במאבק להפחתת הזיהום אל מול המפעלים הגדולים הפועלים באזור, בניהם: תש"ן, תחנת הכח רוטנברג ועוד.

כאמור, לפני כשמונה חודשים דרשה מנכ"לית האיגוד, מיטל אמיתי ממנכ"ל החברה (הקרן) להתקין תחנות ניטור אוויר במתחם החברה אשר יחברו למרכז בקרת ניטור האוויר של איגוד הערים, לאחר דין ודברים ובתמיכת המשרד להגנת הסביבה חויבה קצא"א להתחבר למערך הניטור של איגוד הערים.

מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון מיטל אמיתי מסרה כי כעת יוכל האיגוד לדעת בכל רגע נתון על מגוון רחב של סוגי החומרים הנפלטים לאוויר כולל מהשטח שבמיתחם קצא"א, הכולל מזהמים מקבוצת BTEX (המודד את החומרים: בנז, טולואן, אתיל בנז

בתוס מאבק ארוך שהוביל איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון במהלך השנה האחרונה, החל מהשבוע מנוטרים כל החומרים הנפלטים משטח חברת קצא"א באופן רציף במשך 24 שעות ביממה. משמעות הדבר היא שיפור ניכר ביכולת הפיקוח של האיגוד על איכות האויר וההגנה על בריאות הציבור באזור אשקלון והסביבה.

יצוין כי חברת קצא"א אשר מתוקף חוק הזיכיון הייתה פטורה באופן מסורתי מקיום הליכי תכנון, פעלה בחודשים האחרונים להרחבת פעילותה ובנייתם של שמונה מכלי אחסון חדשים בשטחה.

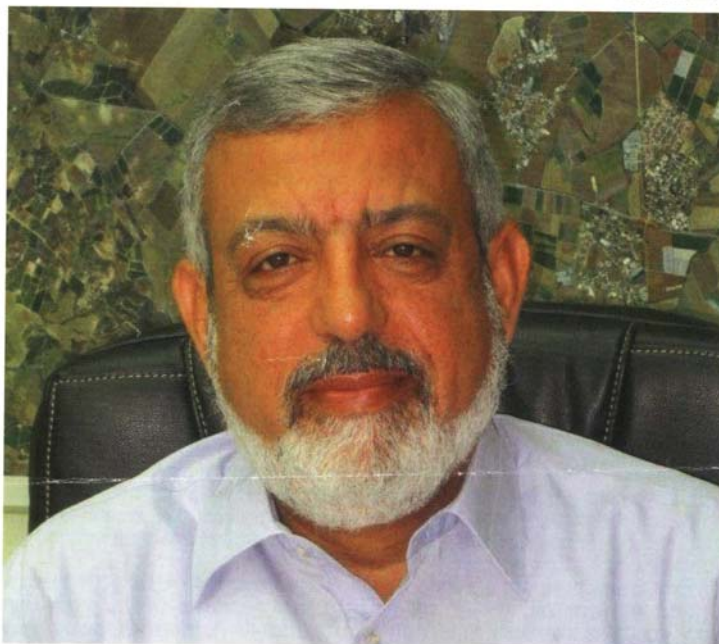
יו"ר איגוד ערים לאיכות הסביבה וראש מועצת שפיר, אשר אברג'ל, מסר כי בעקבות דרישת האיגוד ניערך דיון תקדימי בוועדה המחוזית לתכנון ובניה במחוז הדרום, במסגרתו נקבעו שורה של תנאים מחמירים טרם קבלת האישור, זאת על מנת להבטיח את איכות האוויר של תושבי אשקלון והסביבה.

10/2/17 ד"ר אברהם

חדשות

הישג מקצועי לאיגוד ערים נפת אשקלון: בעקבות דרישת איגוד ערים לסביבה נפת אשקלון חויבה חברת קצא"א להקים שתי תחנות לניטור האוויר בתחומה שיפעלו 24 שעות ביממה

יו"ר האיגוד וראש מועצת שפיר אשר אברהם: "אני מברך את המשרד להגנת הסביבה על ההחלטה המאמצת את דרישת האיגוד. זהו צעד נוסף בפעילותינו להבטחת איכות האוויר של תושבי אשקלון והסביבה - בכוונתנו להמשיך בקו הנחוש אל מול יתר המפעלים הפועלים באזור עד שיאמצו נורמות סביבתיות מחמירות" - איילת טפירו

הישג מקצועי לאיגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון. חברת קצא"א חויבה על ידי המשרד להגנת הסביבה להקים שתי תחנות לניטור אוויר בשטח המפעל.

כאמור, לפני כחצי שנה בסיוור מקצועי עי שקיימה מנכ"לית האיגוד, מיטל אמיתי בקצא"א - דרשה ממנכ"ל החברה (הקורס) להתקין תחנות ניטור אוויר במתחם החברה אשר יחזיקו למערכת ניטור האוויר של איגוד הערים ונענתה בשלילה.

אמיתי ציינה בסיוור, כי הקמת תחנות הניטור בתחומי קצא"א הן אמצעי מחייב המציאות על מנת לאפשר מידת שקיפות ציבורית לגבי הפליטות לסביבה, הן באופן כללי ובדו"ר לאור הנתונים החמורים שנחשפו במסמך הסביבתי שהוגש על ידי קצא"א בזמנו (לפני כשמונה חודשים) לרשויות התכנון במסגרת ההליכים להרחבת פעילותה של קצא"א באמצעות הקמתם של מיכלי אחסון נוספים לנפט גולמי.

מנכ"לית האיגוד, מיטל אמיתי: "פעילות קצא"א מאופיינת בעיסוק בחומרים מסוכנים דוגמת בנזן הנפלט לאוויר והינם בעלי פוטנציאל גבוה לזיהום האוויר והסביבה. הקמת מערך ניטור מקיף של איכות האוויר תסייע לבקרה, מעקב, שקיפות ובעת הצורך בנקיטת הפעולות המתאימות לצמצום זיהום האוויר באזור כתוצאה מפעילות קצא"א".

כאמור, בימים האחרונים הודיע המשרד להגנת הסביבה באמצעות הממונה על המערך הארצי לניטור אוויר לחברת קצא"א, כי עליה להקים מערך ניטור למדידת מזהמים הנפלטת לאוויר מקבוצת BTEX (המודד את

תחנות ניטור רציף שיהיו חלק מהמערך הארצי לניטור אוויר, כמו כן הוסיפה כי בימים הקרובים תסייר במתחם קצא"א יחד עם נציגי המשרד להגנת הסביבה על מנת לקבוע את מיקומן המדויק של תחנות הניטור שיוקמו.

החומרים: בנזן, טולואן, אתיל בנזן וקסילן) אשר יהוו בקרה סביבתית רציפה לפעילותה. מנכ"לית האיגוד מסרה, כי בהתאם להנחיית המשרד להגנת הסביבה, תחנות הניטור יוקמו החל מיום ה' 1 באוגוסט 2017, ויכללו שתי

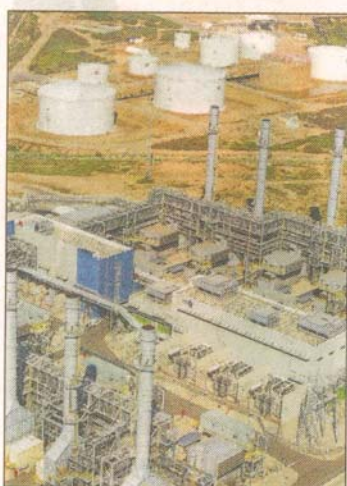
העיר כאן דרום | גיליון 1787 | 18.2.2017

1393

מצב העיר «חדשות

הישג לאיגוד ערים: קצא"א תקים תחנות לניטור אוויר

בעקבות דרישת איגוד ערים לסביבה נפת אשקלון חויבה חברת קצא"א להקים שתי תחנות לניטור האוויר בתחומה שיפעלו 24 שעות ביממה

הישג מקצועי לאיגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון, חברת קצא"א חויבה על ידי המי שרד להגנת הסביבה להקים שתי תחנות לניטור אוויר בשטח המפעל. לפני כחצי שנה בסיוור מקצועי שקיימה מנכ"לית האיגוד, מיטל אמיתי בקצא"א - דרשה ממנכ"ל החי ברה (הקודם) להתקין תחנות ניטור אוויר במתחם החברה אשר יחברו למערך ניטור האוויר של איגוד הערים ונענתה בשלילה. "פעילות קצא"א מאופיינת בעיסוק בחור מרים מסוכנים דוגמת בנזן הנפלט לאוויר והינם בעלי פוטנציאל גבוה לזיהום האוויר והסביבה", אמרה אמיתי. "הקמת מערך ניטור מקיף של איכות האוויר תסייע לבקרה, מעקב, שקיפות ובעת הצורך בנקיטת הפעולות המתאימות לצמצום זיהום האוויר באזור כתוצאה מפעילות קצא"א".

כאמור, בימים האחרונים הודיע המשרד להגנת הסביבה באמצעות הממונה על המי ערך הארצי לניטור אוויר לחברת קצא"א, כי עליה להקים מערך ניטור למדידת מזהמים הנפלטים לאוויר, המוריד את החומרים: בנזן, טולואן, אתיל בנזן וקסילן ואשר יהווה בקרה סביבתית רציפה לפעילותה. מנכ"לית האיגוד מסרה, כי בהתאם

דוד לוי
בתמונה משורף קצאא
באשקלון
צילום אריאל גריפין
Griffin Aerial Imaging

להנחיית המשרד להגנת הסביבה, תחילת הניטור יוקמו החל מיום ה-1 באוגוסט 2017, ויכללו שתי תחנות ניטור רציף שיהיו חלק מהמערך הארצי לניטור אוויר, כמו כן הוסיפה כי בימים הקרובים תסייר במתחם קצא"א יחד עם נציגי המשרד להגנת הסביבה על מנת לקבוע את מיקומן המדויק של תחנות הניטור שיוקמו.

11.3.2016 | גיליון 1659 | העיר כאן דרום

כאן פרום אשקלון / הסביבה

42

מצב העיר «חדשות

שימוע לחברת חשמל בשל זיהום ותקלות בתחנת רוטנברג

עקב השימוע שנערך על ידי המשרד להגנת הסביבה, באיגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון דורשים לקבל דיווח ישר על פעולות חברת החשמל. "אירועי תקלה מדווחים לאיגוד בשגרה", אמרו בחברה

הסולקנים בארובותיה - מסגנים שיש ביכולתם להביא להפחתה משמעותית בהיקפי המזהמים הנפלטת כיום לאוויר, ומהלך שיוכל לצמצום הפגיעה הסביבתית ובבריאות תושבי האזור. תגובת חברת החשמל: "אירועי תקלה מדווחים לאיגוד הערים כעניין שבשגרה. האירועים המוזכרים בפניה אינם מהווים חריגה כלשהי מההוראות החלות על חברת החשמל, אשר פעלה ופועלת כדון. החברה זומנה ליישוב בירור (ולא שימוע) במחוז הדרום של המשרד להגנת הסביבה, תציגה עמדתה ביחס לאירועים האמורים ומסירה את כלל המידע שהתבקש. בהתאם לפרויקט הפחתת הפליטות: בשל שורת אירועים אשר מותץ לשליטת החברה נגרמו בפריקט עיכובים. החברה נמ' צאת בקשר ישיר עם כלל הרגולטורים הרלי' ונטיים לעניין ופועלת בשקיפות מלאה בכל הקשור לקידומו של הפרויקט."

וירד איגוד ערים לאיכות סביבה בנפת אשקלון, מסר כי ותנהלות חברת החשמל מחייבת את העמקת הפיקוח הצמוד על פעולותיה. לאור זאת דרש אברג'ל בעקבות השימוע כי מעתה, במקביל לדיווחי חברת החשמל למשרד להגנת הסביבה על כל תקלה או חריגה (ושעליהם זו מחויבת לדווח), יבוצע ריכוז מקיף גם לאיגוד "התקלות המתמשכות נובעות מבעיה רחבת בתנהלות חברת החשמל בכלל. הגווע לזיהום האוויר ואיכות הסביבה, אשר פוגעת באופן מתמשך בבריאותם של כ-330 אלף תושבי אשקלון והאזור", ציין אברג'ל. הרקע לדרישה זו של האיגוד באה בין היתר על רקע מחלוקת מתמשכת עם חברת החשמל, שבאשמה סוגיית העיכוב בהתקנת הסולקנים בארובות תחנת הכח רוטנברג. באחרונה נודע כי חברת החשמל ביקשה רחיקה שלישית של שלוש שנים נוספות, עד לשנת 2019, בהתקנת

המשרד להגנת הסביבה קיים שימוע לחברת החשמל לאחר תקלות חוזרות ונשנות בתחנת הכח רוטנברג באשקלון, תקלות אשר גרמו לזיהום אוויר באזור אשקלון. לאור זאת דרש ירד איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון, אשר אברג'ל, ריכוז ישיר על פעולות חברת החשמל. השימוע התקיים לאור הצטברות ריכוזים במשרד להגנת הסביבה כאשר לתקלות שונות בתחנה, ביניהן תקלות ביחידות הייצור, במי תקני הטיפול בגז הפליטה ובמתקני השירות בתחנה, לרבות משקעי אפר, קולטנים, מסגני אבק בממגורות אפר פחם, וחלקים נוספים בייחידות ייצור מפאת בעיות אלה נדרשות הפסקות חוזרות ונשנות של יחידות הייצור, מה שגורם בין היתר לפליטת עשן שחור בהתנעה וערכים גבוהים של מזהמי אוויר בארובה. אשר אברג'ל, ראש מועצה אזורית שפיר

דוד לוי
בתמונה הגדולה
בתמונה הכח רוטנברג
בתמונה הקטנה
אשר אברג'ל
צילום אילן אשייג

אין מקום להקלות

איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון הגיש למשרד להגנת הסביבה את הערותיו המקצועיות להיתר הפליטה של תחנת הכח רוטנברג באשקלון - איילת טפיר

הסופי הגדרות ברורות בכל הקשור לאחסון וע' רום של פחם מכל הסוגים. יודגש כי במסגרת תהליך שיתוף הציבור בנושא טיוטת היתר הפליטה לאוויר של תחנת הכח רוטנברג, יקיים האיגוד ביום רביעי הבא דיון פומבי לקבלת הערות הציבור בנושא. במפגש, שיתקיים במשרדי האיגוד, יוצגו ההגבלות החדשות על תחנת הכח, בהן מועדי התקנת הסולקנים ביחידות, והפחתת השימוש בפחם בתחנה. ■

מתחנת הכח לעמוד בתנאי הפליטה המחמירים ביותר המקובלים, על מנת להבטיח את בריאות הציבור של תושבי אשקלון והסביבה. באיגוד מתנגדים למתן אפשרות לשינוי תקני הפליטה לאחר קביעתם, בשל כך שמדובר בה' קלה משמעותית מדרישות ה' BAT (טכנולוגיה זמינה מיטבית). כמו כן, מציינים באיגוד כי בנושא הובלה, אחסון וטיפול בפחם יש לחדר את הנהלים והדרישות בנושא לאור מספר מק' רים שהתרחשו בתקופה האחרונה של אירועי זיהום אוויר ומטרדי ריח, וכי יש לכלול בנוסח

מנכ"לית איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון, מיטל אמיתי, הגישה למשרד להגנת הסביבה את הערותיו המקצועיות של האיגוד לטיוטת היתר הפליטה לאוויר שפרסם לאחרונה המשרד להגנת הסביבה לתחנת הכח 'רוטנברג' באשקלון. יצוין כי פרסום טיוטת ההיתר מחויבת במסגרת חוק אויר נקי.

מנכ"לית האיגוד ציינה במכתבה כי המשרד להגנת הסביבה פועל בנושא היתר הפליטה באופן מקצועי ושקוף, וכי היא משוכנעת שה' ערותיו המקצועיות של האיגוד ייבחנו כרצינות הראויה ויובילו לשינוי התנאים בהיתר הסופי לעומת הטיוטה הראשונית.

במסגרת ההערות המקצועיות לטיוטת ההיתר סבורים באיגוד בין היתר כי הערכים אשר מוצ' עים בטייטה הנוכחית לתחנת הכח הינם בתחום העליון של הערכים הנדרשים על פי התקנה האירופאית, ובחלק מהפרמטרים הינם פי חמש מהערך המותר.

לאור העובדה כי תחנת הכח מהווה את אחד מהמקורות המשמעותיים לזיהום אוויר ביש' ראל בכלל ובתחום נפת אשקלון בפרט, סכר' רים באיגוד כי אין מקום להקלות וכי יש לדרוש

שימוע למנהלי תחנת הכוח רוטנברג

מנהלי תחנת הכוח רוטנברג עשויים לעמוד בפני חקירה פלילית, עקב אירוע אשר גרם לזיהום אוויר ולריח חריף באזור אשקלון

דוד לוי
בתמונה תחנת הכוח
רוטנברג של חברת
החשמל באשקלון,
ארכיון
צילום אילן אסיג

החברה לומדת את טענות המשרד. יחד עם זאת, חברת החשמל איננה הגוף התעשייתי היחיד באזור ולא מן הנמנע כי המקור לריח אינו נובע מפעילות האתר". בתוך כך, ביום ראשון הקרוב (בשעות 18:00-20:00) ייערך במשרדי איגוד ערים לאיכות הסביבה - נפת אשקלון מפגש מק"רים שבו יוצג תהליך מתן היתר הפליטה של תחנת הכוח רוטנברג ואופן הגשת ההערות הציבור לקראת פרסום טיוטת ההיתר. "אני קורא לציבור לקחת חלק פעיל בתהליך - רק כך נפחית את כמות הפליטות לאוויר כתוצאה מפעילות תחנת הכוח באשקלון", אמר יו"ר האיגוד, אשר אברג'ל.

levydudy@gmail.com

המשרד להגנת הסביבה הוציא ביום שלישי וימון לשימוע למנהלי תחנת הכוח רוטנברג של חברת החשמל באשקלון, זאת כחשד להפרה בתנאים ברישיון העסק וגרימת מטרדי ריח חזקים ובלתי סבירים בניגוד לחוק. כימים האחרונים התקבלו באיגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון וכן במוקד החירום של המשרד להגנת הסביבה תלונות רבות של תושבים באזור אשקלון על ריח חריף המגיע מאזור התחנה. בבדיקה שעוד צוות המ"שדר להגנת הסביבה נמצא כי בתחנת הכוח התרחשה בעירה לא מבוקרת של פחם בשטח האחסון, אשר גרמה לריח חריף של דלק שרוף ברדיוס של מספר קילומטרים. הממצאים במ"קום הראו גם על הפרה לכאורה של תנאי רישיון העסק של התחנה. לפיכך, הוצאה לתחנת הכוח התראה וזימון לשימוע לצורך בירור וקבלת החלטה על פתיחה בחקירה פלילית.

"המשרד להגנת הסביבה ינקוט בכל האמצעים העומדים לרשותו על מנת לוודא שהמפגע יטופל בהקדם ושמפגעים דומים לא יחזרו בעתיד", נמסר מהמשרד.

מחברת החשמל נמסר בתגובה: "תחנת הכוח רוטנברג פועלת בהתאם להוראות הסביבתיות החלות עליה. היום התקבלו בחברה מסמכי התראה וזימון לשימוע בגין מטרדי ריח הנובעים לכאורה מאתר תחנת הכוח.

מעורבות ציבורית

השבוע נערך דיון ציבורי בנושא היתר הפליטה לתחנת הכוח רוטנברג. התושבים הביעו חשש לבריאותם. נציגי איגוד ערים לאיכות הסביבה דרשו שתחנת הכוח תעמוד בתנאי הפליטה המחמירים ביותר

שמוליק חדד

תחנת רוטנברג. התושבים תהו היכן נציגי משרד הבריאות צילום: צמירי אביב

היענות רבה של הציבור באשקלון בשימוע הציבורי שרן בודתר הפליטה לתחנת הכוח רוטנברג. השימוע נערך ביום רביעי שעבר במשרדי איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון. בשימוע נכחו ראשי רשויות, פעילים סביבתיים, תושבים ונציגי חברת החשמל והמשרד להגנת הסביבה.

במהלך השימוע הצינו נציגי איגוד ערים את הערותיהם, בהן דרישה שתחנת הכוח "תע" מור בתנאי הפליטה המחמירים ביותר המקרי בלים כיום בעולם המערבי, כדי להבטיח את בריאות תושבי אשקלון והסביבה. הם דרשו גם הגדרה כדורה של התנאים בהם ניתן לאתר סן ולערום פחם בשטח תחנת הכוח.

נציגי המשרד להגנת הסביבה הצינו את מהות השינוי העיקרי בהליך היתר הפליטה, הכולל אבני דרך להפחתת זיהום האוויר הקיים כיום בתחומי תחנת הכוח ונפרשת והפחתה בכמות החלקיקים הנששים עם התקנת הסר בנקים. הצהירה עד שנת 2018. היתר הפליטה יישק נוחלי תפעול ובסירה על נושא השפעת הלא מוקדיות באתר אחת הפחם והאפשרות של סנקציות חריפות בהליכים פשוטים יחסית, לעומת המצב הנוכחי כיום, ציינו. כסיום הצגת הדברים התקיים דיון פתוח, בו העלו נציגי הציבור את חששותיהם לנוכח מקרי התחלואה בתחום מחלות הלב והריאה באזור אשקלון, והביעו תמיכה על היעדרותם

יצאים למבצע עיקור נוסף

עיריית קרית גת ומתחם תלמיכה של 100 אלף שקל ממשרד החקיקה לאות לעיקור ולסירוס תחילי הרי חוב, כך אמר חבר הקואליציה דודו בן לולו.

בקריית גת יש תחילי חוב רבים, אך בהתאם לנהלים של משרד הבריאות אסור להרחיקם ממקום מושבם משום שמדובר בחיה טריי טוראלית. "העברת תחילי הריחב מסביבתם הסביבתית הינה עזרה על החוק", קבע משרד החקלאות. גם הדרמתם הינה פתרון גרוע, שכן על פי משרד הבריאות היא מחייבת לעיתים את בעיית ריבוי התחיליים, כיוון שהיא יוצרת ואקום אקולוגי. על פי המשרד, לאחר זמן קצר חודר רים לטריטוריה שהתפתחה ותחיליים חדשים, שאינם מעוקרים, ומתרי בים מחדש. על כן נחשב העיקור לפתרון היעיל ביותר.

בנוסף, תחיליות משרד הבריאות היא להקים פינת האכלה שישלבו את תחילי הריחב עם הסביבה בצורה יעילה. לדברי בן לולו, פינות האכ לה שוקמו כפילוסוף היוו הצלחה וכרצע בתחום הקמת פינות נוס פות בעיר. בן לולו ציין כי המהלך וכה לגיטימי מלא מצד ראש העירייה אבידו דהרי.

שי לוי

קדם אשקלון 11/3/16

חדשות

שימוע לחברת חשמל: זיהום ותקלות בתחנת הכוח 'רוטנברג'

יו"ר איגוד ערים לאיכות הסביבה נפת אשקלון אשר אברג'ל דורש דיווח של פעולות חברת החשמל ישירות לאיגוד ערים - איילת טפיר

הנפלטם היום לאוויר, דבר שיוכיח לצמצום הפגיעה הסביבתית ובבריאות תושבי האזור. ■

חייבת לדווח), יבוצע דיווח מקביל גם לאיגוד, כמו כן, ציין אברג'ל כי התקלות המתמשכות נובעות מבעיה רוחבית בהתנהלות חברת החשמל בכל הנוגע לזיהום האוויר ואיכות הסביבה, אשר פוגעת באופן מתמשך בכריאותם של כ 330,000 תושבי אשקלון והאזור.

יצוין כי דרישת האיגוד באה על רקע מחלוקת מתמשכת עם חברת החשמל, שכראשה סוגיית העיכוב בהתקנת הסולקנים בארובות תחנת הכוח 'רוטנברג'. לאחרונה נודע כי חברת החשמל ביקשה דחייה שלישית של עוד 3 שנים, עד לשנת 2019, להתקנת הסולקנים בארובותיה - מסננים שיש ביכולתם להביא להפחתה משמעותית בהיקפי המזהמים

המשרד להגנת הסביבה ערך לחברת החשמל שימוע בגין הפרת תקנות הזיהום המותר בתחנת הכוח 'רוטנברג' באשקלון. השימוע התקיים בשל הצטברות דיווחים באשר לתקלות שונות בתחנה, כניהן: תקלות ביחידות הייצור, במתקני הטיפול בגזי הפליטה ובמתקני השירות בתחנה, לרבות משקעי אפר, קולטנים, מסנני אבק בממגורות אפר פחם, וחלקים נוספים ביחידות ייצור. מפאת בעיות אלה נדרשות הפסקות חוזרות ונשנות של יחידות הייצור, דבר הגורם בין היתר לפליטת עשן שחור בהתנעה, ערכים גבוהים של מזהמי אוויר בארובה ועוד.

אשר אברג'ל, ראש מ.א. שפיר ויו"ר איגוד ערים לאיכות סביבה - נפת אשקלון, מסר כי התנהלות חברת החשמל מחייבת את העמדת הפיקוח הצמוד על פעולותיה, ושלאוור זאת דרש בעקבות האיגוד בשימוע כי מעתה, במקביל לדיווחי חברת החשמל למשרד להגנת הסביבה על כל תקלה או חריגה (ועליהם היא